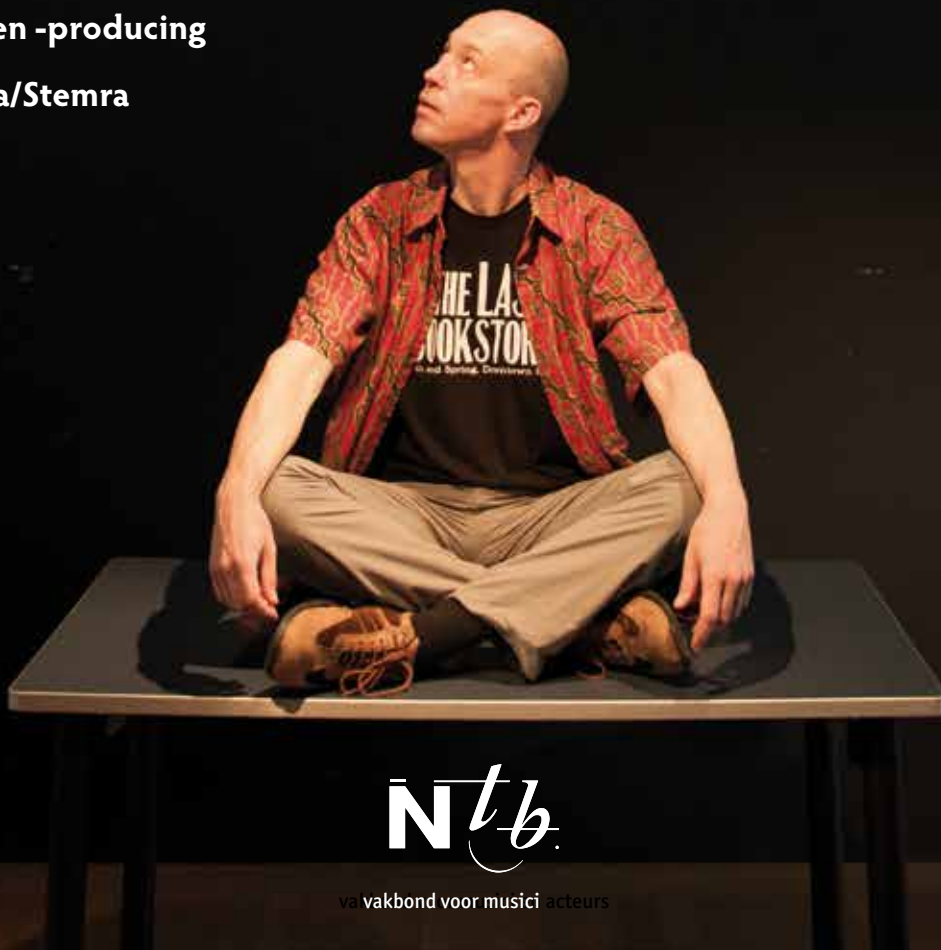

muziekwereld

Clubhuis Splendor

Vraaggesprek met zanger Mattijs van de Woerd

- Fusie en samenwerking
- Ghostwriting en -producing
- Opnieuw Buma/Stemra

Ntb.

valvakbond voor musici acteurs

Het zal onze leden niet ontgaan zijn. Per 1 juni zijn de Kunstenbond en Ntb gefuseerd. Ook de VCTN, de Vereniging Componisten en Tekstdichters Ntb, is een nauwe samenwerking met de Kunstenbond en de vakgroep Muziek/Ntb aangegaan. Volgens het principe: samen staan we sterker.

Het lag daarom voor de hand deze eerste *Muziekwereld* na de fusie het thema 'samenwerken' mee te geven.

Uiteraard berichten wij over wat de gedachten achter en de consequenties van de fusie zullen zijn. Maar daarnaast is er veel aandacht voor andere samenwerkingen. De samenwerkingen bij podium en muzikaal laboratorium Splendor bijvoorbeeld, of, institutioneel, de samenwerking tussen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Fonds Podiumkunsten en Sena, die na jaren lobby vanuit onder meer de Ntb en BV Pop een nieuw Investeringsfonds Pop heeft opgeleverd. Bjorn Schipper schrijft over een zelden openlijk besproken fenomeen: ghostwriting en -producing, met name in de hiphop. Een potentieel juridisch mijnenveld.

Dat samenwerken ook fout kan ruiken, blijkt uit de wirwar van connecties binnen en rond Buma/Stemra, die wij in deze *Muziekwereld* publiceren. Het doet vragen rijzen over de claim van 'onafhankelijkheid' van toezichthouders en van onderzoekers. Goed voor het vertrouwen is dat niet.

En dat samenwerken ook pijn kan doen, is iets dat wij, als redactie, zelf hebben moeten ervaren. Pijn bij een afscheid. Deze *Muziekwereld* is niet alleen de eerste *Muziekwereld* na de fusie, het is ook de eerste aflevering van het magazine in ruim 25 jaar zonder eindredacteur Ruud Zinzen.

Ruud begon in 1990 als werknemer bij de Ntb en werd hoofd van de Ntb-administratie. Eigenlijk doen we hem met alleen die omschrijving tekort: hij was notulist van bestuurs- en beleidsvergaderingen, onderhield contacten met onze leveranciers – van onze verzekeraars tot onze drukker – en was binnen de organisatie jarenlang een verbinder en een autoriteit die wij, sinds zijn vertrek door persoonlijke omstandigheden, met grote regelmaat missen. Hij blijft als lid verbonden aan de organisatie en denkt als vrijwilliger nu en dan mee. Een andere manier van samenwerken, meer op afstand.

Uiteraard is er daarmee tevens een nieuwe samenwerking ontstaan. Met journalist Jeroen Akkermans, techniek- en algemeen journalist en, al enkele jaren, eindredacteur van ook het *Sena Performers Magazine*. Hij schreef al enige tijd de rubriek Onder de Leden voor ons blad en blijft dat naast zijn nieuwe werkzaamheden de komende periode doen.

Al met al: een *Muziekwereld* waar zowel de voormalige Ntb-leden, als de voormalige Kunstenbond BV Pop- en Klassiek-leden veel in zullen herkennen en veel in zullen kunnen vinden. Hopen wij.

Samenwerken maakt sterker: hopelijk ook blijkens deze eerste *Muziekwereld* van de vakgroep Muziek/Ntb.

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Kunstenbond/Ntb en directeur VCTN

colofon

***Muziekwereld* is het blad van de Vakgroep
Muziek Kunstenbond/Ntb vakbond voor musici**

Keizersgracht 317
1016 EE Amsterdam
T: 020 – 620 3131
F: 020 – 620 2508
E: info@ntb.nl
I: www.ntb.nl

vakbond voor musici

De Ntb is op werkdagen telefonisch bereikbaar
tussen 12:00 en 17:00 uur. U kunt uw vragen en andere zaken
ook per fax of email aan ons voorleggen.

omslag: Minke Faber

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur),
Anita Verheggen

Met medewerking van:

Hans Dobbenberg, Michel Peek, Imke van Herk, Stan Rijken, Bjorn Schipper,
Cees Schrama, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Bart Wirtz, Ton Dijkma,
Eloy Veldhuijzen, Erik Thijssen

Illustraties

Robert Swart

Fotografie:

Minke Faber

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Senefelder Misset, Doetinchem

- kort nieuws**
- 4 **Wat speelt er?**
interview met Mattijs van de Woerd
- 8 **Clubhuis met 50 topmusici**
Fusie tussen Ntb en Kunstenbond
- 14 **Wat betekent dat in de praktijk?**
VCTN-nieuws
- 16 **Nieuw Buma/Stemra-onderzoek en vertrek Buma/Stemra-directeur**
Vers geperst
- 18 **cd-recensies**
- 18 **Casey's Column**
EHBO
- 23 **Hoe kom je op de belangrijkste streamingdiensten**
DDJF
- 24 **Fusie en samenwerking**
- 25 **De favoriete compositie van...**
juridisch
- 26 **De geest uit de fles**
- boekrecensie**
- 30 **'Ik heb net de geboorte en de dood van een vlinder gespeeld'**
Column Stan Rijven
- 31 **Who's that girl?**
opinie
- 32 **De publieke omroep vergeet zijn bestaansrecht**
zzp
- 34 **Factureren als btw-ondernemer of via de artiestenregeling?**
klassiek
- 37 **Samenwerken: ja graag!**
Onder de leden
- 38 **Sick Individuals**
In en rond Buma/Stemra
- 40 **Het is een kwestie van connecties**
Column Bart Wirtz
- 43 **Meer variatie graag**
Ntb-verzekeringen
- 45 **Exclusief via de Ntb verkrijgbaar!**
- 46 **Alvorens en Dringende waarschuwing**

Ntb/vakgroep Muziek Kunstenbond

Bestuur

Alexander Beets (voorzitter),
Will Maas (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Ad Hoendervangers,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau

Administratie en helpdesk

Caroline Beukenkamp c.beukenkamp@ntb.nl
carolinebeukenkamp@kunstenbond.nl
Secretariaat info@kunstenbond.nl

Financiële administratie

Espen Strandhagen e.strandhagen@ntb.nl

Juridische zaken/contracten

juridischadvies@kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)

rakenDra Smit r.smit@ntb.nl
rakendrasmitt@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:
Anita Verheggen a.verheggen@ntb.nl
anitaverheggen@kunstenbond.nl

pop

rakenDra Smit r.smit@ntb.nl
rakendrasmitt@kunstenbond.nl

Orkesten & Muziekdramatische kunst:

Mark Gerrits m.gerrits@ntb.nl
markgerrits@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Anita Verheggen a.verheggen@ntb.nl
anitaverheggen@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur e.angad-gaur@ntb.nl
erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Wat speelt er?

performers
Sena

Sena Performers Muziekproductiefonds

Ook in 2018 kunnen professionele musici een aanvraag doen bij het Sena Performers Muziekproductiefonds. De deadline voor de derde en laatste ronde van 2018 is 4 november 2018. Het fonds biedt musici, die hun opnamen in eigen beheer willen uitbrengen, de kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiekosten van geluidsopnamen te financieren. Tweederde van dit bedrag is een subsidie en eenderde een renteloze lening. Aanvragers moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished product te komen. De subsidievoorwaarden staan op de website van Sena en je kunt er een digitaal aanvraagformulier downloaden en invullen. Voor meer info: www.sena.nl

Ondernemerschap in het muziekonderwijs

De Kunstenbond en Ntb geven

ook dit studiejaar weer gastlessen in het muziekvakonderwijs. De gastlessen staan in het teken van 'Weet wat je waard bent' en hebben als doel de studenten een betere onderhandelingspositie te geven na hun vakopleiding. De studenten krijgen praktische tips over het bepalen van een tarief als starter en vooral over hoe dit in praktijk te realiseren. De gastlessen zijn interactief, want oefening baart kunst. Zo geven we de nieuwe generatie musici het benodigde zelfvertrouwen om professioneel aan de slag te gaan.

World Blend Café en Womex

Dit najaar organiseert het open source netwerk World Music Forum twee World Blend Café netwerkbijeenkomsten: op 25 september in Pilek in Amsterdam-Noord en op 18 december in TivoliVredenburg, Utrecht. Tijdens de belangrijkste internationale muziekbeurs WOMEX van 24-28 oktober in Las Palmas de

Gran Canaria, Spanje, verzorgt World Music Forum NL de Nederlandse vertegenwoordiging d.m.v. een gemeenschappelijke stand en diverse activiteiten. Ook wordt er dit jaar een speciaal (off-WOMEX) Dutch World Stage gerealiseerd in samenwerking met Dutch Performing Arts. Voor deze showcase op WOMEX 2018 zijn door de jury drie veelbelovende Nederlandse bands geselecteerd: Lingua Franca, Son Swagga en Tabanka. Begin oktober verschijnt tevens de nieuwe print-editie van de Dutch World Directory met een actueel overzicht van de Nederlandse World-scene. Stay tuned: www.worldmusicforum.nl

De afdeling Jazz van het Koninklijk Conservatorium viert haar 40-jarig bestaan met het Royal Jazz 40 Festival

Het Koninklijk Conservatorium in Den Haag viert met het Royal Jazz 40 Festival begin oktober het 40-jarig jubileum van haar Jazzafdeling.

Wat in 1978 onder leiding van Frans Elsen en Peter Nieuwerf begon als een lokale jazzklas, is in vier decennia uitgegroeid tot een internationale gerenommeerde vakopleiding voor jazzmusici, die vanuit alle windstreken hun weg naar Den Haag weten te vinden. Van maandag 8 t/m vrijdag 12 oktober wordt er met

Recensie van cd's en muziekproducties

Ntb-leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine.

Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb, t.a.v. R. Smit, Keizersgracht 317, 1016 EE Amsterdam (r.smit@ntb.nl).

het Royal Jazz 40 Festival uitgebreid stilgestaan bij wat er is bereikt en wat de toekomst gaat brengen. De Jazzafdeling opent gedurende die week haar deuren voor het publiek en dat begint op maandag 8 oktober met een openbare masterclass van de Amerikaanse tenor/saxofonist Joshua Redman. Verder zijn er gedurende de week masterclasses en concerten van alumni, waaronder zangeres en Edison-winnares Fay Claassen, pianist Peter Beets en saxofonist Maarten Ornstein. Op vrijdag 12 oktober wordt de week afgesloten met een masterclass van de Amerikaanse drummer Makaya McCraven. Het belooft een feestelijke week te worden voor jazzmusici en liefhebbers.

Meer solidariteit tussen kunstdocenten

Er lijkt een gebrek aan solidariteit tussen docenten in loondienst en hun zzp-collega's te zijn. Vooruitlopend op de analyse, blijkt dit uit een recente enquête onder leden van de Kunstenbond en Ntb, die werkzaam zijn in de kunsteducatie.

De positie van de nog steeds groeiende groep zzp'ers, die ten opzichte van werknemers een flinke achterstand heeft op het gebied van inkomenszekerheid en toekomstperspectief, staat hierdoor onder extra zware druk. Maar indirect drukt dit ook verder op de positie van docenten in dienstverband. De onzekerheid over de eigen toekomst en de neiging vooral de eigen positie te beschermen, lijken evengoed aan de cijfers ten grondslag te liggen. De Kunstenbond en Ntb

Investeringsfonds pop belangrijke doorbraak voor de popsector

Sena en de minister van Cultuur Ingrid van Engelshoven nemen samen met het Fonds Podiumkunsten (FPK) en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie (SCI) het initiatief voor een investeringsfonds voor popmuziek. Door samenwerking tussen deze partijen beschikt het fonds over € 900.000 per jaar in de periode 2019-2021. Het fonds wordt via twee regelingen bij het SCI en het FPK uitgevoerd. In januari 2019, tijdens Eurosonic Noorderslag, worden de twee regelingen gepresenteerd aan de muziekwereld en staan dan meteen open voor aanvragen.

Waarom een investeringsfonds voor popmuziek?

Het fonds wil ruimte maken om te investeren in de carrièreontwikkeling van artiesten die al enige tijd werkzaam zijn in de popmuziek. Nederland heeft een relatief kleine thuismarkt voor popmuziek. Het is daarom niet alleen lastig voor sommige artiesten een redelijk inkomen te verdienen, maar er is ook weinig ruimte om te investeren in bijvoorbeeld het opnemen van nieuw materiaal of het ontwikkelen van een goede live-act. Het fonds kan de investeringsruimte vergroten en zo een extra impuls geven aan de carrièreontwikkeling van een artiest. Doel is een structurele verbetering van het verdienmodel van de betreffende artiest. Hiermee haakt het fonds ook aan bij de Fair Practice Code, van groot belang

Eefje Visser foto: Sander Heezen

voor de aangesloten partijen. Anita Verheggen, beleidsmedewerkster bij de Kunstenbond/ Ntb en lid van de Raad van Aangesloten van Sena, heeft samen met haar collega's uit de raad de afgelopen jaren stevig gelobbyd voor een dergelijk fonds. 'Voor de popsector is het investeringsfonds een doorbraak. Het gaat hier niet alleen om een extra budget voor popmuziek, maar ook om een nieuwe manier van financiering die beter aansluit bij de huidige poppraktijk. Heel belangrijk is dat de betrokken partijen zich hebben gecommitteerd aan Fair Practice-afspraken voor popmuziek. En dan niet alleen in beleidsnotities en mooie woorden, maar ook daadwerkelijk toegepast in

de praktijk. De zakelijke deals over projecten waarvoor straks subsidieaanvragen bij het fonds worden ingediend, zullen langs de meetlat van collectieve afspraken tussen o.a. de Ntb/ Kunstenbond en de NVPI en NUMV (brancheverenigingen platenmaatschappijen en muziekuitgevers) worden gelegd. Afspraken waarbij musici eerlijk worden beloond voor hun prestaties, zijn belangrijke criteria op basis waarvan de aanvragen straks worden beoordeeld. De komende maanden zullen wij de regeling samen met het Fonds Podiumkunsten verder uitwerken.' De volledige regeling, toelichting en de richtlijnen zijn in januari 2019 beschikbaar en vanaf één loket aan te vragen.

NIEUWE EDITIES!

KOOP ZE ONLINE VIA ONZE WEBSITES ZONDER VERZENDKOSTEN
OF IN DE KIOSK.

**SLAG
WERK
KRANT**

de **Bassist**

Interface

Gitarist

*Music
maker*

www.interface.nl | www.slagwerkkrant.nl | www.gitarist.nl
www.debassist.nl | www.musicmaker.nl

willen de solidariteit vergroten, omdat we alleen samen de positie van kunsteducatie verbeteren kunnen. Door een slechte positie van zzp'ers, ontstaat een neerwaartse druk op werknemers en dreigt een verdere uitholling van arbeidsvoorwaarden, een spiraal die doorbroken moet worden. De Kunstenbond en Ntb spreken onder andere met werkgevers om collectieve afspraken te maken over de positie van de kunstdocent, zowel voor de vaste werknemer als de zzp'er. De resultaten van de enquête zijn hiervoor een belangrijke bron van kennis, omdat we via de respondenten nog beter te zien krijgen wat er écht speelt op de werkvloer en daardoor nog beter beslagen ten ijs komen in onze gesprekken met werkgevers. Goede afspraken met werkgevers hebben een belangrijke functie voor de toekomst van de kunsteducatie. De Kunstenbond/Ntb hebben hun leden met oren en ogen op de werkvloer hard nodig om te signaleren waar het mis gaat. Laat dus altijd van je horen en stimuleer ook je collega's.

De Gouden Notekrakers 2018 en de Humble Hero Award

Magda Mendes (winnaar Gouden Notekraker), Michel van Schie (winnaar Humble Hero Award) en Nina June (winnaar Zilveren Notekraker)

foto: Monique Shaw

Bij Humble Heroes zijn sessiemusici voor even hoofdartiest

Het streamingproject Humble Heroes heeft onlangs de eerste sessie online gezet waarin zanger/saxofonist Lodewijk van Gorp

centraal staat. Hij is al 20 jaar de vaste achtergrondzanger van Marco Borsato, heeft met talloze buitenlandse sterren gewerkt en doet veel voor het Metropole Orkest. Sessiemusici opereren bijna altijd in de schaduw van een hoofdartiest. In Humble Heroes zijn zij voor even hoofdartiest. Ze vertellen over hun vak en spelen live een aantal muziekstukken naar eigen keuze. Humble Heroes is een initiatief van de stichting Dutch Performers House en wordt geproduceerd door Corine Haitjema. De interviews met de sessiemusici worden afgenomen door de musici Bart Wirtz en Rolf Delfos. Bekijk de sessies via de website van Dutch Performers House: www.dutchperformershouse.nl

Extra ALV Buma/Stemra op 29 oktober

Op maandag 20 oktober vergaderen de Vereniging Buma en Stichting Stemra van 10:00 tot 16:00 uur in het Novotel in Hoofddorp. Tijdens deze extra leden- en aangeslotenenvergadering worden onder meer de jaarstukken 2017 besproken. Een agenda is door Buma/Stemra (nog) niet bekend gemaakt. Ook het aftreden van directeur Wim van Limpt en de gang van zaken rond het nieuwe 'aanvullend onderzoek' (zie p. 16) zullen ongetwijfeld besproken worden. De jaarstukken worden ook dit jaar in een extra vergadering besproken omdat afscheid werd genomen van accountant KPMG. Dit maakte dat de nieuwe accountant langer nodig had om de jaarstukken goed te keuren.

Lo van Gorp met de crew van Humble Heroes foto: Tjitske Sluis

Clubhuis met 50 topmusici

Bij podium en muzikaal laboratorium Splendor gaan musici en publiek een bijzondere relatie aan. Zanger en bestuurslid Mattijs van de Woerd was vanaf het begin betrokken bij deze club, die dit jaar haar eerste jubileum viert: ‘Mijn horizon is verbreed, maar dat geldt ook voor het publiek.’

tekst: Anita Verheggen fotografie: Minke Faber

Splendor is een typisch bouwwerk uit de tijd van de Amsterdamse School. Vlak bij het Waterlooplein, maar uit de loop van de hordes toeristen die zich een weg naar de Wallen banen. Een bijzonder en sfeervol, maar niet overdreven groot gebouw met twee kleine concertzalen, oefenruimten en een bar. ‘Het gebouw was uitgewoond maar de gemeente heeft de boel gerestaureerd. Wij moesten een flink bedrag bijdragen aan deze verbouwing en het gebouw ook inrichten. We hebben binnen zelf alles geschilderd,’ vertelt Van de Woerd. ‘Het pand is volkomen geïsoleerd om de burens te beschermen tegen geluidsoverlast en we hebben een decibelmeter, die ik wel eens als applausmeter heb gebruikt bij een project. Handig om te meten wat het publiek het mooiste vindt.’

Het idee voor Splendor ontsproot aan het brein van Wilmar de Visser, contrabasist bij o.a. het Nederlands Blazers Ensemble en het Radio Filharmonisch Orkest. Van de Woerd memoreert: ‘De Ijsbreker en het Bimhuis zijn verhuisd naar de IJ-oeveren en

zijn prachtige concertzalen geworden, maar hebben voor musici niet meer de functie van weleer. Wilmar vroeg me net na de verhuizing: “Zou het niet leuk zijn om weer een plek voor musici door musici te hebben in Amsterdam, waar je zonder tussenkomst van een programmeur of fonds, van de ene op de andere dag, dingen uit kunt proberen voor publiek? Het moet een directe transactie zijn tussen een groep musici en een groep luisteraars. De musici kunnen doen wat ze willen en wanneer ze dat willen.

Het enige waar ze voor moeten zorgen is dat er een grote groep luisteraars is die dat structureel leuk vindt en zich daar ook aan wil verbinden.” Het was veel werk om het idee van de grond te krijgen, maar Wilmar is bijna absurd sociaal. Hij is zo enthousiast dat hij je besmet met zijn goede ideeën. En hij heeft een heel groot netwerk, wat een eclectische groep van 50 musici opleverde waarmee je in potentie een heel breed publiek kunt bereiken.’

Iedere musicus die deel wil uitmaken van Splendor moet zelf € 1000 investeren

en daarnaast drie 'publieksleden' aanbrengen die elk € 100 per jaar betalen. In ruil voor dat bedrag kunnen de leden jaarlijks 50 concerten bezoeken. Splendor heeft er momenteel 1200, genoeg om een groot deel van de vaste lasten (huur, bedrijfsleiders, zakelijk leider en floormanager) te betalen. De overige inkomsten haalt Splendor uit recettes, barinkomsten, incidentele verhuur en enkele bijdragen van particuliere fondsen. Om het pand te kunnen verbouwen en in te richten, was op korte termijn een kwart miljoen euro nodig. Van de Woerd: 'Dan heb je mensen met connecties nodig om achter het geld aan te gaan. Johan Dorrestein bijvoorbeeld, die heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Ons bestuur ging met hun hulp als een haas op zoek naar mensen die bereid waren om € 1000 in ons idee te investeren in de vorm van een obligatie. Uiteindelijk is het ons gelukt om dat bedrag bij elkaar te krijgen, mede omdat de gunfactor groot was en de betrokken musici zelf ook geld hebben ingelegd.'

Couveuse

Musici als Nora Fischer, Martin Fondse, Diamanda Dramm, Morris Kliphuis, Vasile Nedeia, Tony Roe en Remy van Kesteren, maken deel uit van de Splendor-club. Een bont gezelschap van artistieke pioniers.

Wat betekent deelname aan Splendor voor jouw artistieke ontwikkeling?

Mijn netwerk is belachelijk uitgebreid en ik ben in genres terechtgekomen waar ik niet voor ben opgeleid. Ik ben klassiek zanger en opgeleid voor opera, oratorium en kamermuziek, maar via Splendor ben ik bij de Instant Composers Pool naar binnen gerold. Daar heb ik gezongen in een opera van Misha Mengelberg. Ik sta ook op de laatste cd van de ICP, wat ik te gek vind. Af en toe doe ik duo-optredens met Maarten Ornstein, die basklarinet speelt waar ik dan doorheen zing. Er ontstaan dingen

die je niet had kunnen verzinnen. Mijn artistieke weg begint ontzettend te meanderen en dat is fantastisch en heel inspirerend! Ik ga binnenkort samen met Robin Coops een project doen. Hij is net als ik zanger, maar componeert ook en doet dingen met virtual reality. Een multitalent. Ik ben heel benieuwd wat onze samenwerking oplevert. Hij speelt gitaar en piano en misschien moet ik dat ook maar eens een keertje doen voor het publiek. We treden hier, in de zolderkamer, op voor hooguit 20 mensen. Ik ben bewust grensverleggend bezig met iemand die dingen doet die ik alleen in de badkamer zou durven. Dat bewonder ik ook aan Remy van Kesteren. Hij is begonnen als hardcore klassiek harpist, maar is na verloop van tijd zijn eigen ding gaan doen. Daar leent Splendor zich uitstekend voor: de infrastructuur en het potentieel nieuwsgierige publiek zijn gewoon aanwezig, dus is het een prima plek om dingen uit te proberen. Diamanda Dramm en Nora Fischer lopen hier ook rond. Het fascineert me hoe zij de kamermuziek opnieuw uitvinden. Wij zijn de couveuse waar alles voor het eerst gebeurt. En het publiek zit er bovenop. Het is de huiskamer van de musici en het publiek. Wilmar zei al bij de bouw: 'We willen geen artiesteningang en geen artiestenkantine; wij komen door dezelfde deur naar binnen als het publiek en zitten aan dezelfde bar na afloop. Dan kunnen we ook kijken wat iedereen ervan vond na afloop.' En dat is precies wat er gebeurt! Bij mijn ledenconcerten zit er altijd 100 man publiek en vaak zijn dat mensen die er vorig jaar ook al waren omdat ze nieuwsgierig zijn naar wat ik nu weer zal doen. Ze weten dat ik iets ga doen dat ik nooit geprogrammeerd zou krijgen op andere podia. Zo heb ik bijvoorbeeld een programma gedaan met liedjes die korter dan een minuut duren. Dat is een kunstvorm die me enorm interesseert: dat je binnen een minuut je punt moet maken en een

verhaal moet vertellen met een kop en een staart. Het is als een voetbalwedstrijd met alleen maar penalty's. Maar het kan! Mijn horizon wordt hier verbreed, maar ook die van het publiek. Splendor heeft zijn eigen chemie en als je daar als artiest gevoelig voor bent, wordt het heel mooi. Dan gebeuren er dingen die nergens anders gebeuren.

Moet ik Splendor nu vooral zien als een lab voor highbrow kunstenaars met een dito publiek?

Nee, we hebben ook een buurtfunctie en dat gaat heel goed. We werken veel met vrijwilligers die meestal uit de buurt afkomstig zijn. Tijdens de derde dag van ons jubileumfeest hadden we huiskamerconcerten in de buurt, op het eiland Uilenburg.

Wij zijn de couveuse waar alles voor het eerst gebeurt

We programmeerden ze in huis bij Splendor-vrijwilligers, maar ook in de yogastudio van de burens en in een oud metaalbewerkershuisje.

Principieel

Van de Woerd is bestuurslid en ver-

richt veel hand- en spandiensten voor Splendor.

Hoe bepalen jullie het beleid? Dat lijkt me niet eenvoudig met zoveel eigenzinnige musici.

Het bestuur is faciliterend en de musi-

ci maken de dienst uit. Zij vormen ook de meerderheid in het bestuur. De koers en het beleid worden uitgezet binnen de vergadering van de musici, die een keer per 6 weken plaatsvindt. Daarbij lopen de gemoederen soms hoog op want de musici zijn enorm principieel. De beste ideeën krijg je natuurlijk na sluitingstijd, als je nog even een drankje neemt; of 's ochtends bij de koffiemachine. We hebben ook een informele Facebookgroep waar we voortdurend communiceren over praktische zaken, want iedere musicus heeft zijn eigen wensen. Het bestuur gaat aan de slag met de ideeën uit de vergadering en is verder vooral verantwoordelijk voor de langetermijnfinanciering. We willen het liefst langjarige relaties aanknopen met particuliere fondsen, maar de bijdragen moeten wel bij ons passen. We moeten ons niet in allerlei rare bochten hoeven te wringen om aan de criteria te voldoen.

Verdien je voldoende met jouw Splendor-projecten?

Nee, al heeft die opera van Mengelberg zeker wat opgeleverd. Maar ik verdien mijn salaris vooral in het reguliere circuit. Ik leef van mijn operarollen en mijn optredens in de

Ik moet veel schnabbelen en dat is de vloek van deze tijd

oratoria in de kerst- en passietijd. Tot voor kort maakte ik deel uit van het ensemble Frommermann, dat met akoestische muziek in het theatercircuit optreedt. Daar verdiende ik wel wat mee, maar de uitkoopsom van kleine theaterzalen is te laag om alle kosten van zo'n productie te dekken. Dan doe je het voor weinig, want het is te leuk om niet te doen. Sinds de cultuurbezuinigingen in 2013 heb ik veel minder werk, omdat veel van mijn opdrachtgevers in de problemen zijn gebracht. Vroeger konden Nederlandse operahuizen me een aardig salaris bieden voor een kleine rol, maar dat komt nu bijna niet meer voor. Ik moet veel schnabbelen en dat is de vloek van deze tijd. Ik moet soms te veel projecten tegelijk aannemen die vocaal ver uit elkaar liggen en dat is bijna niet te doen. Het feit dat wij als musici ons werk leuk vinden, wordt tegen ons gebruikt. Eigenlijk zijn al die VVD-politici gewoon stikjaloers op onze arbeidsvreugde. En willen ze daarom met hun bezuinigingsbeleid van het professioneel kunstenaarschap weer een hobby maken.

Splendor-cirkel

Nu het idee achter Splendor aanslaat, zijn er meer initiatiefnemers die het concept willen overnemen. Van de Woerd: 'Een havenbaron in Rotterdam heeft het Batavierenhuis gefinancierd. Het is de bedoeling dat daar vanuit het Splendor-concept wordt gewerkt met hetzelfde type musici. Er zit ook één Splendor-musicus bij en onze zakelijk leider heeft in Rotterdam de boel op poten gezet. Zij starten vanuit een ideale uitgangspositie omdat alles al gefinancierd is. Zelfs in Vancouver werkt men nu aan een klein cultuurcentrum voor een artiestencollectief volgens het Splendor-concept. Onlangs zijn er Splendor-musici naartoe geweest om ter plekke te adviseren. We willen graag ons netwerk zichtbaar maken, zodat mensen zien dat het werkt. Zou het niet mooi zijn als er een globale Splendor-cirkel ontstaat waar je met je Splendor-pas gratis een concert bij de podia in Amsterdam, Rotterdam of Vancouver kunt bijwonen of als musicus kunt optreden?' Nu de grotere podia het te duur vinden om kleinschalige muziek te programmeren, lijkt Splendor het ideale concept voor deze muziek. 'Splendor brengt dingen terug tot iets kleinschaligs maar heel moois en neemt kunst persoonlijk. Artistiek werkt deze vorm omdat je alles kunt doen voor een klein publiek. We zijn dan ook optimistisch over de toekomst en Wilmar denkt al ver vooruit aan ons 25-jarig jubileum. Hij denkt altijd in oplossingen. Toen er op de omroeporkesten werd bezuinigd, begon hij het ensemble Ludwig dat nota bene een Grammy Award in de wacht sleepte. Zo bloeit er toch veel moois op de mestvaalt van de VVD. Maar de woudreuzen krijgen we niet zo snel meer terug. We moeten het voorlopig met de geraniums doen.' II

CV Mattijs van de Woerd Geboren in Rotterdam, 1973

- 1981-1989:** Opleiding Rotterdams Conservatorium (bij Sylvia Schlüter en Maarten Koningsberger)
- 1997 - 2001:** Opleiding Conservatorium van Amsterdam (bij Margreet Honig)
- 2001:** Winnaar van de *Vriendenkrans* van Het Concertgebouw
- 2003:** Winnaar *Wigmore Hall International Song Competition*
- 2001 - heden:** Optredens met Nationale Opera, Koninklijk Concertgebouworkest, Orkest van de Achttiende Eeuw, Los Angeles Philharmonic, NHK Symphony Orchestra Tokyo met dirigenten als Jaap van Zweden, Daniel Reuss, Reinbert de Leeuw en Frans Brüggen. Op de operabühne te horen in opera's van Mozart, Rameau, Wagner, Poulenc en Jonathan Dove. Doet liedrecitals, samen met pianiste Shuann Chai. Creëerde rollen in nieuwe Nederlandse opera's van o.a. Louis Andriessen, Micha Hamel, Willem Jeths, Misha Mengelberg, Martijn Padding en Klaas de Vries.

Fusie tussen Ntb en Kunstenbond

Per 1 juni zijn de Ntb en Kunstenbond gefuseerd. Het Ntb-congres ging op 16 mei unaniem akkoord. Twee dagen eerder deed de ledenraad van de Kunstenbond hetzelfde. Een belangrijke stap naar een krachtiger stem in lobby en belangenbehartiging. Een stap naar meer samenwerking, vanuit de aloude gedachte dat wij samen sterker staan. Maar hoe ziet die samenwerking eruit? En wat merken de leden ervan?

Erik Thijssen

Zoals Ntb-voorzitter Alexander Beets tijdens het Ntb-congres van 16 mei toelichtte: 'Voor een deel gaan wij de komende maanden en jaren ontdekken en uitvinden hoe alles er precies uit gaat zien. Hoe de merken Kunstenbond, Ntb en VCTN naast elkaar gebruikt gaan worden, hoe de servicepakketten worden geharmoniseerd, wie binnen de organisatie precies welk takenpakket krijgt. De hoofdlijnen zijn geregeld en daar is lang over onderhandeld. Als we op alle detailvragen ook een antwoord hadden willen kunnen geven, waren we nog twee jaar bezig geweest. Voor een deel moet je een samenwerking en een samengaan ook samen ontdekken.'

Eigen stem

De uitgangspunten zijn evengoed helder. Beets: 'Er zijn harde afspraken gemaakt over de eigen bevoegdheden van elke beroepsgroep en de eigen stem van elke vakgroep. Om de gezamenlijke belangen te kunnen uitdragen, moet je een verschil in belang ook eerlijk durven erkennen

en moet je daar ruimte aan kunnen geven. De nieuwe vakgroep Muziek blijft de naam Ntb voeren en behoudt het volledige eigen recht op sectorspecifieke onderwerpen het eigen beleid te bepalen. De vakgroep Ntb gaat dus zelf over bijvoorbeeld de voordrachten van kandidaatbestuurders bij Sena of bij NORMA. De eigen stem van de muzikleden blijft dus echt behouden. Sterker nog: ook die stem wordt krachtiger. Terwijl we tegelijk de algemene lobby, het gezamenlijk belang van alle Kunstenbondleden, een sterkere stem geven.'

De voormalige vakgroepen *BV Pop* en *Klassiek* van de Kunstenbond gaan op in de nieuwe vakgroep Muziek. 'Dat is een versterking als gezegd. En ook daar moet de herkenbaarheid blijven. Willen we de sterke punten van beide groepen combineren. Op deelpunten liggen ook daar vragen. Hoe we bijvoorbeeld het merk *BV Pop* precies gaan gebruiken in relatie tot de Ntb en Kunstenbond. En ook daar geldt: een sterk merk gooien we niet weg. Daarnaast zijn

twee leden van het voormalige *BV Pop*-bestuur tot het nieuwe vakgroepbestuur toegetreten, Guus Blijerveld en Patrick Onderweegs. Violiste Simone Vierstra vertegenwoordigt de klassieke sector in het bestuur. En Ad Hoendervangers vertegenwoordigt de muziekonderwijzers. De volle breedte van de sector heeft en houdt een stem.'

Veel blijft hetzelfde

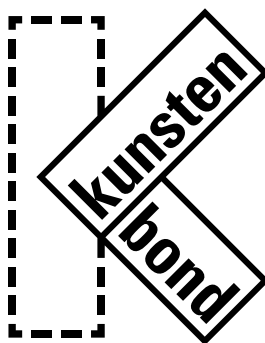
Erwin Angad-Gaur, voormalig secretaris van de Ntb en VCTN, is sinds de fusie directeur van de VCTN (*zie ook pagina 16*) en is senior adviseur van de Ntb/vakgroep Muziek. Daarnaast blijft hij aan als hoofdredacteur van *Muziekwereld*. Het verschil lijkt gering.

Angad-Gaur: 'Voor het inhoudelijke werk is dat ook niet heel anders. Het doel was en is mede om efficiëntie te vergroten. Het is op zich onzin twee keer een ledenadministratie te hebben, twee financiële afdelingen en twee mensen die over bijvoorbeeld personeelsbeleid gaan. Dat laatste behoort nu tot het takenpakket van

Wat betekent dat in de praktijk?

VAKBOND VOOR MUSICI

de directeur van de Kunstenbond. Ook is het niet heel efficiënt om aan elke onderhandelingstafel met twee mensen te zitten. Soms is dat heel nuttig, omdat je elkaar kunt aanvullen, maar heel vaak is dat overbodig. Ikzelf doe de beleidscoördinatie van het vakgroepbeleid en uiteraard de vertegenwoordiging van de VCTN, namens de muzikanten. Ook de meeste andere vertegenwoordigers blijven hetzelfde werk doen. Maar los van de poppetjes, het belangrijkste is uiteraard geweest dat het belang van de leden gewaarborgd blijft; in kennis, in invloed en in zichtbaarheid. Ook was een voorwaarde dat leden er niet op achteruit gaan en dat niemand plotseling meer contributie moest gaan betalen. Sterker: de fusie moet voor hen een plus opleveren. De uitdaging van de komende tijd is dat concreet verder vorm te geven.'

Meer en meer zal dus duidelijk moeten worden in de komende peri-

ode. 'We hebben formeel twee jaar uitgetrokken om tot een daadwerkelijke integratie te komen, van de organisatie en van de service,' vertelt Beets. 'Veel daarvan is uiteraard onzichtbaar. Het integreren van systemen en ledenadministratie is best een klus, maar als we het goed doen gaan de leden daar zo min mogelijk van merken. Op andere gebieden zullen we zo snel mogelijk communiceren zodra er verdere keuzes zijn gemaakt. Stapje voor stapje dus. Maar zo spoedig mogelijk.'

Verdere samenwerking

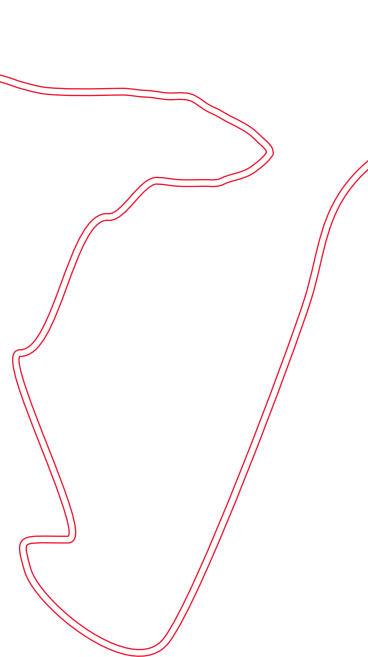
Niet alleen de fusie zelf, maar ook de toekomstvisie is gericht op samenwerking. Angad-Gaur: 'De Ntb was een van de oprichters van *Platform Makers*, het samenwerkingsverband van alle vakbonden en beroepsorganisaties van auteurs en artiesten op het gebied van het auteurs- en naburig recht. De Kunstenbond is aanjager geweest van

de nu in oprichting zijnde *Creative Coalitie*, waarin we dezelfde krachten op andere beleidsgebieden proberen te bundelen. De fusie is mede bedoeld als voorbeeld voor anderen, om aan te tonen dat het kan: samengaan met behoud van zichtbaarheid en identiteit. De enige manier waarop wij werkelijk meer kunnen bereiken, is door samen te werken. Dus we hopen dat ook andere organisaties de durf hebben het gesprek aan te gaan. Wij staan er nadrukkelijk voor open. De vorm van samenwerken kan verschillen, maar het uitgangspunt is hetzelfde: elkaar versterken in het gezamenlijke belang. Ieder zijn eigen clubje klinkt leuk, maar een eigen volledig onafhankelijk clubje, dat alles zelf doet, kan het doel niet zijn: het doel is werkelijk iets te bereiken. Dat is hoe wij er in ieder geval instaan. Er is voldoende werk te doen. Dus we zetten samen de schouders eronder, met iedereen die daartoe bereid is.'

Nieuw Buma/Stemra-onderzoek en vertrek Buma/Stemra-directeur

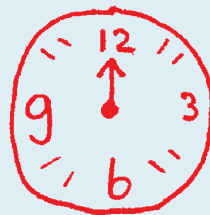
Op 18 september verscheen het 'nader onderzoek' naar de gebeurtenissen bij Buma/Stemra in opdracht van het door de overheid benoemde College van Toezicht Auteursrechten (CvTA). Een rapport dat de onduidelijkheid over wat er de afgelopen jaren bij Buma/Stemra speelde enkel lijkt te vergroten. 'De chaos is compleet,' reageert VCTN-directeur Erwin Angad-Gaur.

Ton Dijkma

Buma/Stemra informeerde de leden en aangeslotenen met een korte nieuwsbrief. Directeur Wim van Limpt kondigt hierin zijn vertrek aan. Hij zal aftreden bij de extra ALV van 29 oktober en zal aanblijven voor de overdracht tot 1 januari 2019. De interne Raad van Toezicht (RvT) liet weten ad-interim-CFO (financieel directeur) Siebe van Elsloo als 'tweede bestuurder' voor te zullen dragen. Ook laat de

RvT weten de aanbevelingen in het rapport over te zullen nemen. Het rapport wekt in combinatie met eerdere onderzoeksrapporten enige verbazing. Hoewel het rapport niet vaststelt dat alles bij Buma/Stemra rozegeur en maneschijn was, staan de hoofdconclusies

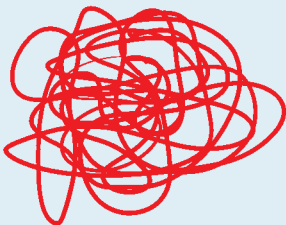
van deze onderzoekers recht tegenover die van het eerdere onderzoek. Daarnaast vallen bij de totstandkoming van het huidige rapport vraagtekens te plaatsen. Zo berichtte *VPRO 3voor12* dat een van de twee hoofdonderzoekers al sinds begin juni op fietsvakantie is (zie ook pagina 40 van deze *Muziekwereld*) en hooren wederhoor daardoor op de fiets in Scandinavië leek te verrichten.

Chaos

Erwin Angad-Gaur (directeur van de VCTN en senior adviseur van de Ntb/vakgroep Muziek Kunstenbond): 'Eigenlijk is de chaos compleet. Twee onderzoeken, beide verricht door "onafhankelijke" maatschappelijk hoog aangeschreven onderzoekers, beide peperduur, spreken elkaar volstrekt tegen. In de hoofdconclusies althans. De eerste reactie van de RvT van Buma/Stemra (het hoogste interne orgaan, red.) is daarom ook de enige juiste: vervang de gehele top van het bedrijf, want niemand is meer geloofwaardig op deze manier. En aan verder doorsteggelen en nog een onderzoek naar de onderzoeken, heeft niemand

behoefte. Buma/Stemra heeft broodnodig rust en een nieuwe start nodig, waarbij hard aan modernisering zal moeten worden gewerkt. De hoop was dat Wim van Limpt (afkomstig uit het bedrijf zelf) die kar zou kunnen trekken. Nu zal een nieuwe directeur moeten worden gezocht.'

Helemaal eerlijk lijkt het 'slachtofferen' van Van Limpt daarbij niet. In de voormalige bestuursstructuur was het bestuur volledig verantwoordelijk en niet de directeur. Angad-Gaur: 'Dat zes van de twaalf oud-bestuurders nu in de Raad van Toezicht zitten en in die functie hun directeur laten sneuvelen, maakt dat zij op de komende leden- en aangeslotenenvergadering echt serieus vragen zullen moeten beantwoorden over ook hun eigen verantwoordelijkheid en hun eigen functioneren. Het rapport leest een beetje als een gerichte aanslag op Van Limpt. Het lijkt minimaal niet helemaal evenwichtig. Dat de

to do list

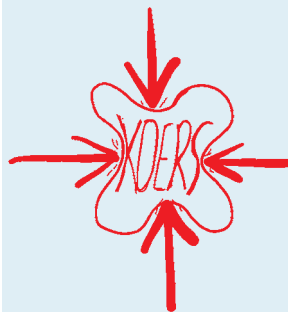
- ☒ NIEUW BESTUUR
- ☐ OPENHEID
- ☐ AANPAKKEN

RvT van Buma/Stemra daarin meteen bij publicatie meegaat, blijft, ook al is er op de achtergrond ongetwijfeld druk uitgeoefend door het CvTA, vreemd overkomen.'

Hoe verder?

'Uiteindelijk is nu rust en een nieuwe start nodig zonder verder doorlopende loopgravenoorlog over het verleden. Het nieuwe onderzoek roept vragen op, die zullen we moeten bestuderen. Naast het feitenreelaas van de eerdere onderzoeken, is het werkelijk vreemd de conclusie te lezen dat er 'geen sprake is van noemenswaardige onregelmatigheden'. Het ruikt ook wel wat naar woordenspel, want wat is 'noemenswaardig'? Als gezegd: eigenlijk is de chaos compleet nu. En de enige weg voorwaarts is dat de boel op de schop gaat, gek genoeg de enige echt gedeelde eindconclusie van zowel het eerste als dit tweede onderzoek. Een eerste stap lijkt in dat opzicht nu eindelijk gezet te worden.

Laten we dat dan maar als het positieve punt benoemen. Dat staat los van de vraag of niet ook het functioneren van het CvTA nader onderzocht zou moeten worden, maar dat is een taak voor het ministerie van Justitie en Veiligheid. Gegeven diverse vragen die over de rol van het CvTA zijn gesteld, ligt onafhankelijk onderzoek naar ook die rol voor de hand. Maar niet opnieuw op kosten van de rechthebbenden.'

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen.

Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons hiertoe hun 7 cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Vers geperst

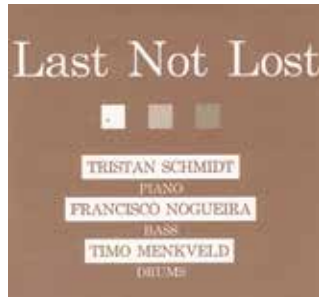
Treats Wasting Time

Eigen beheer

Close harmony-kwartet Treats bestaat sinds 2010 uit Anne-Lie Persson, Nynke Hoitsma, Jeroen Kriek en Jasper Blokzijl. Gespecialiseerd in de vocale jazztraditie die zelden meer wordt gehoord en door hen nieuw leven wordt ingeblazen, is dit hun langverwachte debuut-cd. Het bevat naast eigen arrangementen van bekende jazzklassiekers ook originele composities. De vocale arrangementen zijn voornamelijk door het gezelschap zelf geschreven en worden op het scherpst van de snede uitgevoerd.

Begeleid door een ijzersterke (kleine) bigband met als ritmetandem Marco Kerver op bas en Imre Kruis op drums, wordt er af en toe ook lekker gefunkt en gelatind daar in het Groningse. Zowel vocaal als instrumentaal staat deze plaat dan ook als een huis. Dat is niet zo gek want de betrokken musici zijn gepokt en gemazeld in jazz en funk en de betrokken vocalisten treden al acht jaar met elkaar op. Conclusie: de aloude close harmony blijkt anno 2018 niets aan kracht te hebben ingeboet gezien deze zorgvuldige geluidsproductie.

www.treatsvocaljazz.nl

Tristan Schmidt Trio Last Not Lost Eigen beheer

Dit driemanschap rondom pianist Tristan Schmidt speelt louter covers uit de Amerikaanse jazztraditie. Dat dat op deze plaat evergreens zijn, blijkt al uit de albumtitel.

In de opener, Charlie Parkers *Scrapple from the Apple*, gaan ze gelijk vol gas vooruit in de vijfde bopversnelling. De volgende track van Miles Davis' *Blue in Green*, geeft de waarschijnlijk toch wat duizelig geworden luisteraar gelukkig de ruimte om weer op adem komen. Dat de drie musici virtuoos zijn zonder rommelig te gaan spelen, wordt snel duidelijk bij beluistering van deze cd. Hun grote kracht ligt wat mij betreft echter in hun vertolking van ballads. In het voornoemde *Blue in Green*, *Someday My Prince Will Come* en *My Funny Valentine*, ontstaat er een brede, mysterieuze, bijna sprookjesachtige sfeer waarin het goed toeven is. Het geeft een mooie balans als contrast met het drukke bopgeweld waar deze heren, getuige deze plaat, ook niet vies van zijn.

Info: [google op bandnaam](https://www.google.nl/search?q=bandnaam)

Casey's Column

JAZZMUSICUS EN PRESENTATOR CEES SCHRAMA KAN TERUGKIJKEN OP EEN LANGE CARRIÈRE, DOORSPEKT MET VELE SAPPIGE ANEKDOTES UIT DE WANDEL-GANGEN VAN HET MUZIEKLEVEN.

Aretha Franklin live!

Op 1 april 1968 ben ik, op uitdrukkelijk verzoek van Freddy Haayen, de toenmalige manager van de Golden Earrings, in dienst gekomen bij Red Bullit. Dat was een productiemaatschappij met Willem van Kooten, die programmaleider bij Veronica was. Phonogram (Philips) en Polydor (Siemens) hadden hun entertainmentactiviteiten nog net niet gebundeld en een productiemaatschappijtje leek de beide directeurs wel zinnig. Toen ik er begon te werken bleek dat ze al een maand bezig waren om, samen met regisseur Bob Rooyens, te onderzoeken of ze een concert van Aretha Franklin konden opnemen. Zij zou een minitournee door Europa maken en op 28 april twee keer optreden in Nederland: eerst in De Doelen in Rotterdam en op dezelfde dag in het Concertgebouw in Amsterdam. Freddy wilde dat laatste concert opnemen voor tv. Je moet je voorstellen: het was 1968 en de tv was

nog maar 10 jaar oud. Dus zo'n registratie was een pioniersproject. Bob kreeg met pijn en moeite drie zwart-wit camera's los van de AVRO, want concertopnames op film waren niet zo populair en kostbaar! Omdat Freddy contacten

had bij Atlantic Records (het label van Aretha) en Red Bullit de promotierechten van dat label had, kon alles uiteindelijk worden geregeld. Alleen moesten we nog brainstormen over hoe het concert zou worden opgenomen. Het probleem was dat niemand precies wist hoe de show eruit zag en hoe het zou klinken. Daarom zei Freddy tegen mij: 'Ga jij naar het concert in Rotterdam en bel me daarna op in het Concertgebouw om te vertellen hoe het eruit ziet en wat we ongeveer aan audiomateriaal moeten hebben.' Ik vertrok meteen naar Rotterdam waar ik een fantastisch concert heb gezien (The Supremes vormden het achtergrondkoortje van Aretha en ook Sam en Dave waren van de partij). Na afloop zocht ik via een telefoniste contact met het Concertgebouw. Daar kreeg ik de portier te pakken die niemand met de naam Freddy Haayen kon vinden. Vervolgens heb ik geprobeerd of ik mee kon rijden met de bus waar de musici mee naar Amsterdam werden vervoerd, maar ik kreeg van de chauffeur te horen dat daar geen sprake van kon zijn. Daar stond ik. Uiteindelijk ben ik onverrichter zake naar huis gegaan. Onlangs sprak ik daar met Bob over en die vertelde me dat ze de camera's hebben neergezet en aan de gang zijn gegaan met het idee dat ze wel zouden zien wat het opleverde. Het werden legendarische concert-opnamen die nog regelmatig op tv te zien zijn en waar Bob, samen met Willem en de zoon van Freddy, een Edison voor heeft gekregen. Mijn verhaal speelde zich af op de achtergrond en is typerend voor die tijd: er waren geen mobiele telefoons en nauwelijks contracten. Als je nu een tv-opname van een Amerikaanse artiest wilt maken, krijg je een contract van 20 pagina's met een rider van 30 pagina's. Dat bestond vroeger niet. Lou van Rees en Norman Grantz hadden helemaal geen overeenkomsten. Alles werd geregeld met een handshake. Overigens is Aretha Franklin, na haar minitournee in 1968, nooit meer teruggeweest in Europa omdat ze last had van vlieg angst.

Trifid Dreamscape Trifidmusic

Trifid bestaat uit accordeonist Rik Cornelissen, vibrafonist Vincent Houdijk en bassist Maciej Domaradzki. Op deze cd staat een liveregistratie van een concert in het Beauforthuis op 19 november 2017, met gastmusici Teus Nobel op flügelhorn en Oene van Geel op viool en vocaal. De combinatie van bas, accordeon en vibrafoon zorgt voor een exotisch geluid met een melancholisch randje. Daarbij gaan deze musici het experiment niet uit de weg, wat bij tijd en wijle voor buitenaardse muzikale sferen zorgt. Dat past naadloos bij het centrale thema van de plaat: de kosmos met zijn verschijnselen. Dynamische spanning wordt opgewekt door bijvoorbeeld zeer zacht te spelen, terwijl er opeens een virtueuze partij doorheen knalt. Donkere langzame stemmingen trekken voorbij in een soort harmonie der sferen in het nummer *Andromeda*. Flügelhorn-speler Teus Nobel voegt met zijn lyrische toon een extra randje jazz toe. Oene van Geel zorgt voor de extra bite. Beide gastmusici verrijken het geluid van dit begaafde trio. Zeer indrukwekkend live-album.

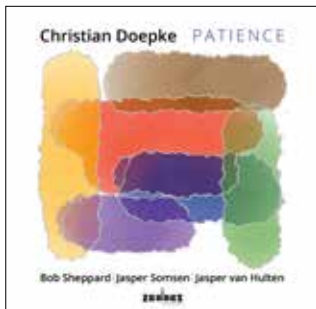
www.trifidmusic.com

Emirhan Tuğa Edzo Bos Turkish Recital ANTR001CD

Dit Turkse recitalalbum is ontstaan op verzoek van de Nederlandse klarinettist Herman Brauner. Tijdens een treinreis vroeg hij zijn Turkse collega Emirhan of die een klarinetrecital wilde maken met werken van Turkse componisten. Dat was 'spekkie voor zijn bekkie' want al sinds zijn studententijd aan het Conservatorium van Ankara vroeg hij zich af hoeveel werken van Turkse componisten voor klarinet en piano waren geschreven in westerse muzieknotatie. Na een uitgebreid onderzoek van een aantal jaren had hij een rijke collectie gevonden, die zich uitstrekte van The Turkish Five tot hedendaagse componisten zoals Meliha Doğuduyal en Evrim Demirel. De laatste twee componeerden speciaal voor dit project een aantal werken. De muziek klinkt behoorlijk westers. De invloed van het westerse impressionisme en andere 'moderne' klassieke stromingen is sterk aanwezig. Of wellicht is het andersom: dat deze westerse stromingen zwaar zijn beïnvloed door Turkse muziekstijlen. Hoe het ook zij: dit is een zeer zorgvuldige geluidsproductie van uitstekende uitvoeringen van Emirhan Tuğa en pianist Edzo Bos.

www.turkishrecital.com

Christian Doepke *Patience* Zennex Records 1712006

Christian Doepke moest vanaf 2011 vanwege oorproblemen het aantal liveoptredens stevig afbouwen. Ter compensatie besloot hij zich bezig te houden met zijn andere passie: de schilderkunst. Op het recentelijk uitgebrachte album *Patience* komt tot uiting dat Doepke een veelzijdig kunstenaar is.

Christian Doepke en zijn kwartet, bestaand uit Bob Sheppard, Jasper Somsen en Jasper van Hulten, hebben tien stukken vertolkt, passend bij tien door Doepke gemaakte illustraties in het booklet. De mooie toegankelijke composities sluiten op een bijzondere wijze aan bij de beelden die Doepke ons wil laten zien: doorzettingsvermogen, rust, zelfreflectie, herinnering, hoop, letterlijke lichtheid en blijdschap. Het ijzersterke pianospel van Doepke en de speelsheid van zijn kwartet, tonen wederom aan dat goede jazzmuzikanten persoonlijke ervaringen perfect tot uiting kunnen brengen. En over kunnen brengen, want als luisteraar begrijp je precies wat Christian Doepke wil zeggen, in beeld en met muziek. Meesterlijk. (P.B.)

www.christiandoepke.com

Nocturnal Four *Life on Earth* inandout-records IOR CD 77134-2

Gitarist/componist Ratco Zjaca weet al jaren de beste musici aan zich te binden voor zijn muzikale projecten. Zo zijn John Patitucci, Steve Gadd en Randy Brecker, met wie hij ook in het verleden speelde, nou niet bepaald de minsten te noemen.

Op dit album werkte hij samen met drummer Antonio Sanchez, saxofonist Stefano Bedetti op tenor/sopraan en Renato Chicco op hammondorgel. De gespeelde composities zijn allemaal van de hand van de gitaarmeester. Zijn melodieën zijn intergalactisch, altijd met dat vreemde randje dat met het onbekende samen gaat. Het hammondorgel voegt een extra dimensie vibrerende akkoordvelden (en pedaalbas) toe, maar wordt ook als melodie-instrument ingezet. Samen met de gitaar en de saxen wordt zo het meest schitterende melodie-weefsel geproduceerd. Meestal lyrisch en harmonieus, maar af en toe ook exploderend in chaotisch improvisatiegeweld.

Gelukkig wordt dit in een goed gecomponeerde albumopbouw in evenwicht gebracht. Op alle fronten, ook wat de geluidsproductie betreft. Die was bepaald geen sluitpost want de plaat klinkt als een klok!

www.ratcozjaca.com

Juan van Emmerloot *Hidden Treasures* TheRoomRecordings

Dit is het tweede soloalbum van de Nederlandse drummer/percussionist Juan van Emmerloot. Van Emmerloot heeft daarnaast een lange staat van dienst als componist, producer en drumgoeroe. Het is dan ook geen verrassing dat de ervaring en klasse van deze plaat afdruipten. Samen met een indrukwekkend rijtje muzikanten heeft hij een album opgeleverd dat zich het beste laat typeren als een smeltkroes van rock/pop, funk en fusion. Door de sterke afwisseling in bezetting, is *Hidden Treasures* een zeer fris en gevarieerd album geworden. Wellicht komt dat de eenheid van het album soms niet helemaal ten goede, maar storend is dat nergens. Naast een nieuwe eigen compositie, het groovende titelnummer *Hidden Treasures* met een in het oor springende Jan van Oort op saxofoon, speelt Van Emmerloot ook leentjebuurt bij Emile Bode, wiens composities we reeds kennen van zijn studio-project Jazzindahouse. Daarnaast heeft Van Emmerloot enkele oudere tracks (laten) voorzien van een nieuwe mix. Het is te hopen dat *Hidden Treasures* voor het publiek geen verborgen parel blijft. (R.W.)

www.juanvanemmerloot.rocks

Spoken *Arctic Monsoon* Eigen beheer

Spoken is een saxofoonkwartet bestaande uit Stephanie Francke (alt/sopraan), Wietse Voermans (alt), Matthias Van den Brande (tenor) en Ruben Verbruggen (bariton). Op deze cd werken ze samen met vocaliste/slagwerkster Sanne Huijbregts en drummer/percussionist Friso van Wijk. Mijn eerste reactie bij beluistering was: 'Help, niet weer een improalbum!' Maar niets bleek minder waar. Dit gezelschap maakt namelijk zeer filmische muziek met gebruik van alle bekende en onbekende muzikale middelen. *Affriebe!, Lamelend, Drafen Noorderlicht bij Poolnacht*; een kleine greep uit de titels van de tien stukken, geeft aan in wat voor sferen de luisteraar het zoeken moet bij deze plaat. Het knappe van de composities is dat er vaak wordt aangeknoopt bij gebaande paden waarin dan een vreemde twitch wordt geplaatst. Dit leidt tot verrassende resultaten zoals in *Im Nobody*, waarin een 'duidelijke' zangpartij vervaagt in chaos, waarna een dromerig glockenspieltje de inleiding vormt tot vocaal vuurwerk met een sterrol voor zangeres Sanne Huijbregts.

www.spokenquartet.nl

Verbraak|Van Bijnen **Endless Road** Continental Europe cd 78

Joost Verbraak en Jan van Bijnen zijn twee ervaren multi-instrumentalisten die speelden met o.a. Freek de Jonge, Margriet Eshuijs, Rob de Nijs en Ralph de Jongh. In 2017 kwamen ze met hun debuutplaat 2nd Line City. **Endless Road**, de opvolger, is een plaat met louter eigen werk.

Jan van Bijnen doet bijna alle leadvocalen en het snarenwerk. Joost Verbraak neemt de blaas-instrumenten, waaronder de sousafoon, voor zijn rekening. Op basis van het laatstgenoemde instrument en een resonatorgitaar, hebben ze samen met geluidstechnicus Koert van der Bosch een veelzijdige rootsproductie gemaakt. De muziek is weliswaar met zijn tweeën en diverse indubs ingespeeld, maar klinkt als een one man streetband. De titelsong kwam het hardste bij me binnen met een melancholische trompetmelodie die hartverscheurend door de ruimte wordt geblazen, binnen een diepe ambientsfeer die je nou niet bepaald van een straatband verwacht. Dat ze tegenwoordig de luister- en festivalpodia op hun kop zetten met hun uitgeroemde muziek-mix, kan ik me na beluistering van deze cd dan ook levendig voorstellen.

www.verbraakvanbijnen.nl

Martien Oster Quartet **Handshake** OAP Records OAPR1801

Van samenspelen met ware jazzlegendes krijg je vleugels. Dat bewijst Martien Oster met zijn kwartet als hij de kans krijgt om op een mooie middag Harold Mabern in de studio te krijgen, om mee te werken aan zijn nieuwe album. Mabern speelde ooit met Wes Montgomery en komt oorspronkelijk uit de blues. In een paar uur nemen de ras-muzikanten elf ouderwets goed klinkende composities op, de lol van het musiceren spat er van af. Een van de nummers is *Road Song*, maar eigenlijk is het hele album de perfecte roadsong. Zet de hele plaat op in je auto en files worden korter! Overigens is niet alleen Mabern een gastartiest van wereldformaat, maar speelt ook supertalent Joe Farnsworth, die weer samenwerkt met Pharoah Sanders, op drums mee. Het album is als stream te beluisteren, maar wie dat doet, doet zichzelf tekort. Koop de cd en luister naar het album zonder die vervelende mp3-compressie. **Handshake** verdient het volle spectrum! (P.B.)

www.martienoster.nl

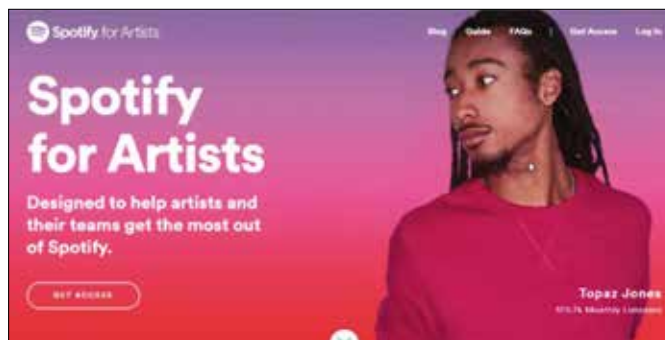
Gehoord en gezien op YouTube

Zeven digitale distributeurs vergeleken

Elders in dit nummer wordt in de rubriek EHBO uitgelegd hoe je tegenwoordig je muziek op streamingsites als Spotify, Apple Music en Deezer kunt krijgen. Dat gaat via zogenaamde digitale distributeurs.

In dit filmpje worden zeven grote Amerikaanse distributeurs onder de loep gelegd zodat je ze met elkaar kan vergelijken. Het gaat om DistroKid, TuneCore, Ditto Music, Onerpm, Cdbaby, Symphonic Distribution en Songcast. Op overzichtelijke wijze wordt duidelijk gemaakt wat de verschillen zijn, bijvoorbeeld als het gaat om eenmalige kosten, jaarlijkse kosten, ISRC- en UPS-codes, de commissie en YouTube-monetization. Weliswaar in het Engels maar zeer informatief.

Zoeken op: 'Major Music Distribution Companies Reviewed 2018 (Guide For Independent Artists)'

Spotify voor artiesten

Streamingdienst Spotify biedt artiesten de mogelijkheid om hun eigen profiel aan te maken. Dit geldt alleen voor artiesten van wie er muziek op de bekende streamingsite is te vinden.

In dit filmpje is te zien hoe je een profiel aanmaakt, hoe het werkt met statistieken van het aantal streams, maar ook hoe je je eigen Spotify-prestaties kunt vergelijken met die van andere artiesten. Je kunt zien hoeveel van de luisteraars je fans zijn en hoe ze op jouw muziek zijn gekomen, of je op playlists staat enz.

Een handig filmpje voor wie nog geen artiestenprofiel heeft, temeer daar Spotify heeft aangekondigd dat artiesten hun muziek straks direct kunnen uploaden via hun artiestenprofiel. De aanmeldingslink wordt getoond aan het begin van het filmpje. Engelstalig.

Zoeken op: 'How To: Verify/Claim Your Spotify Artist Profile 2018'

Loont al 25 jaar!

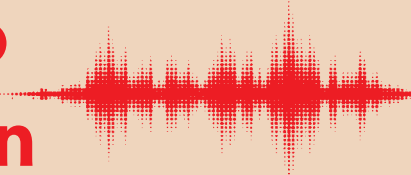

Artiestenverloningen

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, de betrokken rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van de Ntb kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Hoe kom je op de belangrijkste streamingdiensten zoals Spotify en Apple Music als je geen platendeal hebt?

Voor eigen beheer-artiesten zijn er tal van manieren om muziek op bijvoorbeeld Spotify, Apple Music, Google Play, Deezer, iTunes, Pandora en Beatport te krijgen. Meestal gaat dat via een digitale distributeur. Ze hebben allemaal verschillende betaalmodellen, variërend van 70% commissie voor de digitale distributeurs zonder extra kosten tot 0% commissie met extra (meestal) jaarlijkse kosten.

Houd bij dit soort diensten rekening met de opzegtermijn, eventuele catalogus-exclusiviteit, de mogelijkheid om zelf de prijs te bepalen en de mogelijkheid tot (kosteloos) veranderen van metadata. Kijk ook naar extra diensten als publishing, YouTube-monetizing, promotie en statistieken. Wat gebeurt er met je muziek na een jaar? Bij bedrijven die een eenmalige fee vragen is dat geen probleem: de muziek blijft gewoon online staan. Bij bedrijven die een jaarlijkse fee vragen is dat anders. Op het moment dat je niet op tijd betaalt, wordt je muziek offline gehaald. De meeste digitale distributeurs bieden een artiestenprofiel aan. Toch kun je als artiest beter zelf een profiel aan (laten) maken op in ieder geval Spotify en Apple Music. Dat is erg handig als je overstapt of gebruik maakt van meerdere distributeurs. Over de optionele publishingdiensten ben ik zeer sceptisch. YouTube-monetizing daarentegen kan zeer goed uitkomen. Zeker nu het moeilijker is geworden om toegang te krijgen tot het Content-audio-ID-programma van Google. Hieronder een overzicht van een aantal bekende distributeurs en hun belangrijkste voorwaarden. Let op! Opname in deze lijst houdt geen kwaliteitsoordeel in.

Buitenland

Tunecore.com: 0% commissie, album \$ 30 voor het eerste jaar, daarna \$ 50 per jaar, single \$ 10 per jaar. Vaste verkoopprijzen. Publishing voor \$ 75 eenmalig en 15% fee voor de publisher, 20% voor sync.-deals. Maandelijkse statements. Betaling: PayPal, direct accounting, checks. Klantenservice per email. YouTube-monetizing \$10 eenmalig en 20% commissie.

CdBaby.com: 9% commissie, album \$ 50 eenmalig, single \$ 10 eenma-

lig. Verkoopprijs zelf te bepalen. Maandelijkse statements. Betaling: PayPal, direct accounting, checks. Klantenservice per email, livechat en telefoon. YouTube-monetizing 30% commissie.

Distrokid.com: 0% commissie, \$ 20 per jaar ongelimiteerd uploaden van één artiest/band. Het is echter niet mogelijk om bijvoorbeeld de prijs te bepalen. Voor \$ 80 per jaar kan dat wel en heb je een labeldeal waarmee je maximaal 100 artiesten/bands kunt uploaden, dagelijkse verkoopstatistieken, maandelijkse statements en betalingen. Uploaden gaat snel. Mogelijkheid tot 'split'-betalingen per track aan producers, artiesten en andere betrokkenen. Betalingen: PayPal. Klantenservice per email. YouTube-monetizing \$ 5 per jaar en 20% commissie. Shazam alleen tegen betaling van \$ 0,99 per track.

ReverbNation.com: 0% commissie, album \$ 50 per jaar, single \$ 10 per jaar. Of \$ 20 per maand waarbinnen je twee gratis releases per jaar kunt doen. Vaste verkoopprijzen. Betaling: PayPal. Klantenservice per email. Geen YouTube-monetizing, geen Tidal.

Nederland

WMdigitalservices.nl: 10% commissie, € 57,50 eenmalig per release. Combinatiekortingen: in geval van album en/of EP gratis single. Kosteloos veranderen van metadata zonder opnieuw te hoeven uploaden. Betalingen: PayPal, creditcard en bank. YouTube-monetizing ook tegen 10% commissie.

Songflow was handig voor € 5 per jaar per track maar stopt per november dit jaar. Fuga, Boep en The Source zijn meer geschikt voor grotere labels en sluiten meestal maatwerkdeals. Ze hebben geen vaste voorwaarden op hun websites staan. The Source heeft de service van Stichting NORMA overgenomen. Musici die gebruik hebben gemaakt van de NORMA-service kunnen een-op-een overstappen tegen 15% commissie.

Laat je in ieder geval adviseren door een expert voordat je in zee gaat met een distributeur, want het is ingewikkelde materie.

Voor meer informatie zie ook de rubriek 'Gezien en gehoord op YouTube' op pagina 21.

Fusie en samenwerking

Het thema van deze aflevering van *Muziekwereld* is fusie en samenwerking. Dat heeft alles te maken met de fusie tussen de Kunstenbond en de Nederlandse Toonkunstenaarsbond. Naar mijn idee een logische verbinding tussen twee elkaar completerende organisaties. Hiermee ontstaat de grootste vakbond (meer dan 8.000 leden) voor makers en professionals in de creatieve sector. Vooral de leden zullen hier baat bij hebben.

Het begrip fusie hoort thuis in de wereld van de organisatie-leer. Fusie is ook niet gelijk aan samenwerken. Ik ken een aantal gefuseerde organisaties waar niet wordt samengewerkt. Sterker nog. Laatst hoorde ik een organisatieadviseur zeggen: 'Na een fusie stopt meestal de samenwerking.'

En bij een overname is geen sprake van samenwerking, maar van samenvoeging. Van samenwerking is pas sprake als twee of meer personen en/of partijen zich gezamenlijk inzetten om een gemeenschappelijk doel te bereiken.

Bij samenspelende muzikanten in een band, een orkest of musicalgezelschap realiseren we ons direct dat samenwerken hier vanzelfsprekend is. Of eigenlijk noodzakelijk. Je zou het ook om kunnen draaien en kunnen zeggen: 'Zonder samenwerking bestaat er geen muziek.' Hoewel een dj redelijk autonoom zijn

werk kan doen, zowel als producent als entertainer, wordt er ook binnen de dance veelvuldig samengewerkt. Soms heeft de samenwerking als doel om een startende dj meer bekendheid te geven, bijvoorbeeld wanneer deze samen een nummer componeert met een dj uit de DJ Mag top 10. Een andere vorm van samenwerken die momenteel in de dance veel voorkomt, is een 'collab' met een bekende zanger(es)/popartiest.

Soms is er ook samenwerking tussen onverwachte partners. Het Metropole Orkest en DJ Hardwell geven op 18 oktober 2018 tijdens het Amsterdam Dance Event een uniek concert in de Ziggo Dome. Tijdens Symphony: The Global Revolution

of Dance neemt de wereldberoemde dj, samen met 's werelds leidende pop- en jazzorkest, het publiek mee op een muzikale reis door de geschiedenis van de dancemuziek.

Of wat te denken van Armin van Buuren die vorig jaar een samenwerking is aangegaan met het Van Gogh Museum. Hij koppelde in een multimediatour tracks van zijn album Embrace aan elf kunstwerken van Vincent van Gogh.

Het is ook niet zonder reden dat een opvoedkundig programma als Sesamstraat al jarenlang de voordelen van samenwerking erbij kleine kinderen inpompt. Bij een juiste toepassing in je verdere leven, biedt het onomstotelijk heel veel voordelen.

Misschien zijn deze voordelen nog wel groter voor creatievelingen onder ons zoals een dj. Deze zit meestal boordevol inspiratie, ideeën en nieuwe projec-

ten. Maar wanneer hij/zij gaat brainstormen samen met een (nieuwe) partner, komen er zelfs nog meer ideeën naar boven. Door deze samenwerking kom je namelijk op een heel nieuw level van denken!

Soms zijn ideeën zo wild, dat het best kan zijn dat je dat zelf niet aandurft. Bij een samenwerking is de kans groot dat je grotere stappen durft te nemen. Je spreidt dan het risico gedeeltelijk door dingen samen te bespreken.

Ook kom je bij een samenwerking op plekken waar je normaal misschien helemaal niet zou komen, of kom je in contact met mensen die je nog niet eerder had ontmoet.

Ik wens iedereen heel veel goede samenwerking toe!

Hans Dobbenberg
voorzitter Dutch DJ Foundation

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL** in Amsterdam. Een intakegesprek van een half uur is gratis. Voor leden van de Ntb geldt een gereduceerd uurtarief van euro 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is euro 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper

Postbus 36424

1020 MK Amsterdam

m +31619610500

f +31208908580

e bjorn@schipperlegal.nl

w www.schipperlegal.nl

tw @bjornschipper

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...

DAVID DRAMM, COMONIST EN MEDE-OPRICHTER VAN MUZIEKWERKPLAATS
SPLENDOR, AMSTERDAM

'Eigenlijk een onmogelijke vraag. Als ik er een moet kiezen, dan liefst een extreem *lange* compositie, een stuk waarin je bijna zou kunnen wonen. Een stuk met vele facetten waardoor je een ware reis kunt maken: *Music In Twelve Parts* van Philip Glass, uit 1974. Niet omdat minimal music mijn meest favoriete genre is, maar omdat het zo op zichzelf staat en zo volkomen apart is. In ruim drie uur tijd heb je geen moment rust. Er zit continu beweging in, waardoor het spannend blijft. Als luisteraar raakt het stuk mij diep en als componist ben ik enorm jaloers dat iemand zoiets kan schrijven. Glass deed er drie jaar over. Oorspronkelijk wilde hij een kort stuk schrijven, met twaalf onafhankelijke partijen voor elke sectie van zijn ensemble: voor de orgels, de saxofoons, de dwarsfluiten en zang. Alle twaalf partijen moesten even belangrijk zijn, met een gelijkwaardige behandeling van melodie, harmonie en ritme. Eén overkoepelende structuur waarin alles in elkaar liep. Dat in het Engels 'deel' en 'partij' allebei 'part' heet, leidde tot een mooi misverstand. Toen hij klaar was vroeg een collega hoe de andere elf *delen* klonken. Die is hij toen ook maar gaan schrijven. Elk deel is een wonder. Het begint met een langzaam, abstract adagio-achtig deel. Het

tweede deel is heel snel, alsof je de spaken van je wielen achteruit ziet gaan. Deel drie klinkt als een muzikale morsecode. In deel vier verdeelt hij steeds binnen een dikke textuur stiekem dezelfde noot over heel veel musici. Je hoort een melodie die niet gespeeld wordt. Na al die technische uitdagingen is deel vijf van alle slechts uit twee noten bestaande stukken het beste dat ooit geschreven is, haha. Een soort rollercoaster waar je geen grip op krijgt. In deel zes komt er een derde noot bij, waardoor er ineens – als een soort kristallen – melodietjes ontstaan. Hij eindigt met een spektakeldeel, zodat het publiek denkt: het is de moeite waard geweest. Hierin doet hij wat geen andere minimal music-componist ooit durfde: een stuk schrijven met alle twaalf tonen erin, waardoor het heel chromatisch klinkt. Het

is een antwoord op atonale componisten als Schönberg en Stockhausen. Hij zei: dat kan ik ook, maar ik kan het ook móóí maken. Ik heb een prachtige uitgave op vinyl, zes platen. Meestal trek ik er een hele dag voor uit. Voordat ik een nieuwe plaatkant opzet, werk ik wat of doe ik de afwas. Live klinkt het als een beest in het wild. Ik heb het één keer meegemaakt, in het Muziektheater in Amsterdam in 2007. Het wordt weinig uitgevoerd. Die zeldzaamheid is een deel van mijn fascinatie, want je kan het niet zomaar 'pakken', zoals een liedje van de Beatles. Je moet er moeite voor doen. De levenshouding van Glass inspireert mij. Vooral zijn volharding om door te gaan met muziek die de meeste mensen aanvankelijk volstreekte onzin vonden. Drie jaar lang hield hij wekelijks een openbare repetitie, geïnteresseerden konden getuige zijn van het hele werkproces. Dat is ook het idee achter muziekwerkplaats Splendor, waar ik lid van ben: dat het publiek daar onderdeel van uitmaakt en een kijkje in de keuken krijgt. Mensen erbij betrekken vind ik inspirerend. Die interactie mis ik in de huidige praktijk een beetje.'

Jimmy Tigges

Ghostwriting en -producing in elektronische muziek en hiphop

De geest uit de fles

Bjorn Schipper Illustratie: Robert Swart

Een veelgehoord gezegde binnen de elektronische muziek is dat een dj ook zelf zijn of haar eigen muziekproducties moet maken om zogenaamd *credible* te zijn. Los van dat hiermee de draaikunst van dj's geweld wordt aangedaan – dj's die geen eigen muziek produceren kunnen nog steeds draaikunstenaars zijn die dansvloeren in vervoering brengen – vormt dit gezegde een belangrijke verklaring voor de opkomst en het succes van ghostwriting en -producing in de elektronische muziek. In dit artikel bespreek ik de juridische positie van ghostwriters en -producers.

Als we bedenken dat gerenommeerde dj's het hele jaar door over de gehele wereld optreden en daardoor veel op reis zijn, is het de vraag waar zij de tijd vandaan halen om in de studio te zitten en hoe zij het klaarstomen om jaarlijks ook nog verschillende dansvloerkraakkers te produceren waarmee zij de hitlijsten kunnen bestoken. Het antwoord op die vraag laat zich raden: naast eigen inzet, creativiteit en werkethiek is het voor deze dj's van belang om handige organisatiestructuren om zich heen te creëren waardoor voldoende gelegenheid ontstaat om naast optredens ook eigen muziek te kunnen maken.

Binnen de hiphopscene is het heel normaal dat externe producers specifieke beats en samples produceren die door artiesten gebruikt kunnen worden bij het produceren van hun platen. Waar voorheen vooral werd gesampled uit andermans platen, zijn nu op afroep deelproducties beschikbaar om als muzikale bouwstenen voor muziekproducties te kunnen dienen¹.

Tegen deze achtergrond verbaast het niet dat er artiesten zijn die gebruik kunnen maken van andermans creativiteit en bijvoorbeeld productieteamen inzetten

voor het maken van nieuwe hits, al dan niet gebaseerd op muzikale schetsen van diezelfde artiesten. Blijven de namen van deze feitelijke muziekmakers officieel onder de radar, dan spreken we van ghostwriting of -producing. Gaat het daarbij om het schrijven van tekst en/of het componeren van muziek, dan noemen we die persoon de *ghostwriter*. Gaat het om het meespelen en -produceren van muziek in de opnamestudio, dan noemen we die persoon de *ghostproducer*. Niet zelden heeft iemand in de opnamestudio in creatief opzicht meerdere petten op. In deze bijdrage voor *Muziekwereld* zoom ik in op het fenomeen ghostwriting en -producing, en dan met name in relatie tot het juridische makerschap en het vermelden van de credits van de maker.

Muzikmakers en rechthebbenden

Allereerst het juridische kader met uitleg over de relevante onderdelen van het auteursrecht en de naburige rechten. Is een tekst en/of compositie aan te merken als een eigen intellectuele schepping van de maker die tevens het persoonlijk stempel van de maker draagt, dan kunnen deze werken op grond van de Auteurs-

wet als muziekwerk auteursrechtelijke bescherming genieten. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat het auteursrecht exclusief toekomt aan degene die het werk feitelijk gemaakt heeft. Hierop kent de Auteurswet een aantal uitzonderingen, zoals bijvoorbeeld het fictief makerschap van werkgevers of opdrachtgevers. In die bijzondere gevallen is onder bepaalde omstandigheden niet de feitelijke maker (werknemer of opdrachtnemer) maar bijvoorbeeld de werkgever of opdrachtgever de auteursrechthebbende.

De artiest die een muziekwerk speelt, wordt in de zin van de Wet op de naburige rechten als de uitvoerende kunstenaar aangemerkt en daarmee als nabuurrechthebbende in relatie tot de uitvoering. Degene die de eerste geluidsopname van een uitvoering – zo'n geluidsopname wordt ook wel fonogram genoemd – vervaardigt of laat vervaardigen, is volgens het naburige recht de fonogrammenproducent. Draagt deze fonogrammenproducent daarbij ook nog de financiële verantwoordelijkheid en het exploitatierisico van de opname, dan komen de naburige rechten op het fonogram exclusief aan deze producent toe.

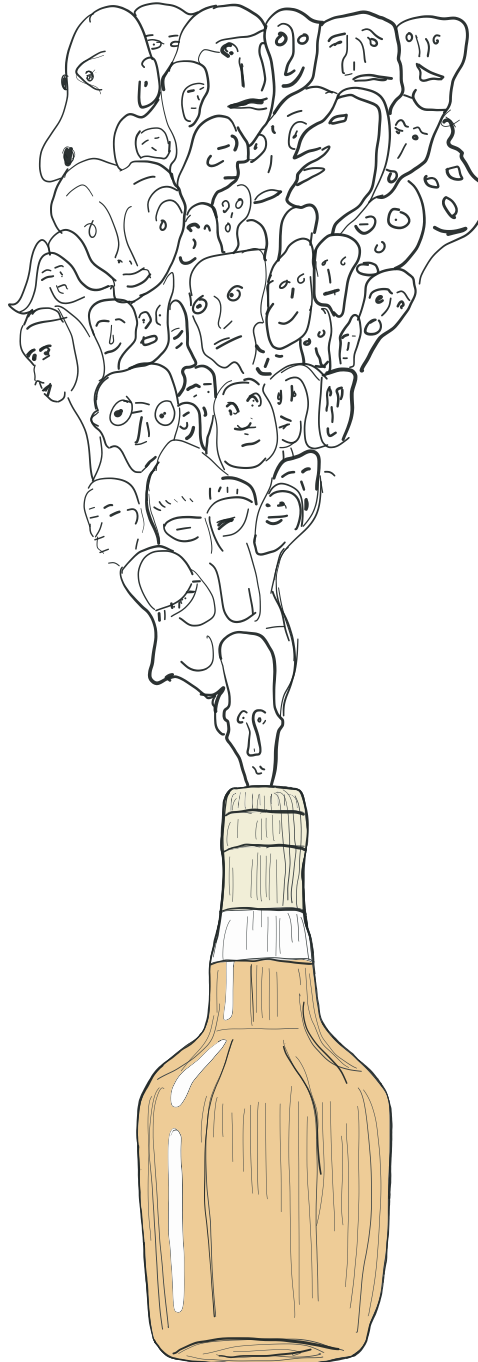
Bewijsvermoeden van makerschap

Omdat lang niet altijd even duidelijk is wie nu precies de maker en auteursrechthebbende van een bepaald werk is, kent onze Auteurswet een belangrijke regel van bewijsvermoeden van makerschap. Voor auteursrechtelijke maker

moet worden gehouden degene die op of in het werk als maker is aangeduid of, in het geval zo'n specifieke aanduiding ontbreekt, degene die door de openbaarmaker van het werk als de maker bekend is gemaakt. Staat

op de cover van een plaat bij de credits de componist vermeld, dan mag je ook aannemen dat die componist ook daadwerkelijk de maker van de compositie is. Let wel, het moet hierbij echt om een makersaanduiding gaan. De perserij met naamsvermelding op de cover is dan ook géén maker in de zin van het auteursrecht. Hoewel de wereldwijd veelgebruikte copyright notice © een belangrijke indicatie van makerschap kan zijn, bestaat nog steeds de kans dat de maker niet de auteursrechthebbende is, omdat de auteursrechten door de maker aan een ander zijn overgedragen. In zo'n situatie geeft de copyright notice © aan wie het auteursrecht bezit en zegt het niets over wie de oorspronkelijke maker van het werk is.

Het hiervoor genoemde auteursrechtelijke bewijsvermoeden van makerschap kan juridisch weerlegd worden als de 'echte' maker het tegendeel kan bewijzen. De 'echte' maker zal dan moeten aantonen dat hij of zij de oorspronkelijke maker van het werk is en niet degene die op of in het werk als zijnde maker is vermeld. De 'echte' tekstschrijver of componist zal in dit verband concreet moeten aantonen dat hij of zij de oorspronkelijke tekst en/of compositie gemaakt heeft, en niet

de persoon die met credits op de cover van de plaat staat vermeld. Het weerleggen van het auteursrechtelijke bewijsvermoeden kan een lastige opgave zijn, met name voor makers die weinig tot niets bewaren van de totstandkoming van het werk en hun werk verder ook niet ergens aangemeld of geregistreerd hebben, zoals bijvoorbeeld bij Buma/Stemra als het om muziekwerken gaat.

Ook het naburige recht kent een soortgelijke regel van een weerlegbaar bewijsvermoeden: de op het materiaal of bij de openbaarmaking daarvan genoemde rechthebbenden worden vermoed ook daadwerkelijk de nabuurrechthebbenden te zijn. De artiest die als zodanig op de cover van een plaat staat vermeld, wordt daarmee vermoed de uitvoerende kunstenaar te zijn. Hetzelfde geldt voor de vermelding van de fonogrammenproducent.

Persoonlijkheidsrechten: het recht op naamsvermelding

Het auteursrecht en naburige recht geven naast exclusieve exploitatierechten ook zogeheten persoonlijkheidsrechten, ook wel morele rechten genoemd. Persoonlijkheidsrechten hangen nauw samen met de ‘moederband’ of verknochtheid die er bestaat tussen de maker en zijn of haar werk. Waar de exploitatierechten als het ware ‘verkocht’ kunnen worden in de vorm van een licentie of overdracht van rechten, blijven de persoonlijkheidsrechten te allen tijde bij de oorspronkelijke maker berusten, zelfs als de exploitatierechten door de maker ‘verkocht’ zijn. Er kan door de maker hooguit tot op zekere hoogte van bepaalde persoonlijkheidsrechten afstand worden gedaan. In het geval van afstand belooft de maker contractueel dat hij of zij geen beroep op zijn of haar persoonlijkheidsrechten zal doen.

De persoonlijkheidsrechten vallen uiteen in verschillende deelrechten, te weten het recht zich te verzetten tegen de openbaarmaking van een werk zonder vermelding van zijn of haar naam of andere aanduiding als maker, het recht zich te verzetten tegen de openbaarma-

king van het werk onder een andere naam dan de zijne of hare alsmede tegen het aanbrengen van wijzigingen in de benaming van het werk of in de aanduiding van de maker, het recht zich te verzetten tegen bepaalde wijzigingen in het werk en het recht zich te verzetten tegen misvorming, verminking of een andere aantasting van het werk. De redelijkheid speelt bij de beoordeling van een beroep op persoonlijkheidsrechten doorgaans een belangrijke rol.

Het recht op naamsvermelding is in het kader van de persoonlijkheidsrechten een groot goed voor de maker. Het vermelden van zijn of haar credits, geeft een belangrijk stuk erkenning voor de maker en zal mogelijk tot toekomstige vervolgoopdrachten kunnen leiden. Het werk zal altijd in verband kunnen worden gebracht met de maker en andersom.

Waar in het auteursrecht persoonlijkheidsrechten toekomen aan de oorspronkelijke maker, kunnen onder het naburige recht uitsluitend uitvoerende kunstenaars een beroep doen op persoonlijkheidsrechten. Fonogrammenproducenten zijn als zodanig uitgesloten van deze categorie rechten.

Afspraken met ghostwriters en ghostproducers

In de elektronische muziek en hiphop wordt veelvuldig gebruikt gemaakt van ghostwriting en -producing. Ghostwriters en ghostproducers opereren daarbij in vele soorten en maten. Tussen de betrokken actoren kunnen op verschillende manieren afspraken worden gemaakt over de exploitatie van de creatieve resultaten van deze ghostwriters en/of ghostproducers. Zo kunnen ghostwriters en/of ghostproducers hun auteursrechten en/of naburige rechten op hun muzikale bijdragen geheel of gedeeltelijk overdragen aan de opdrachtgever, zoals bijvoorbeeld de artiest, de muziekuitgeverij en/of het label. Blijft een ghostwriter en/of ghostproducer mederechthebbende, dan kan hij of zij voor een bepaald percentage ‘meelopen’ in de auteursrechten en naburige rechten en daarmee meedelen in de te genereren inkomsten uit exploitatie van de eindproductie. Of dit mogelijk is en voor welk percentage, hangt af van de onderhandelingspositie van de ghostwriter en/of

-producer. Feit is wel dat voor gehele of gedeeltelijke overdracht van deze rechten en het verlenen van een exclusieve licentie, een specifieke overeenkomst ('akte') met handtekening nodig is en dat maakt dat de resultaten van de creativiteit van ghostwriters en/of ghostproducers niet zomaar in een eindproductie gebruikt mogen worden. Zonder degelijk papierwerk loopt de opdrachtgever hier een risico.

De financiële beloning van ghostwriters en ghostproducers kent vele varianten. Zo kunnen zij afhankelijk van hun onderhandelingspositie een vaste productiefee (lumpsum) bedingen, een variabele royalty en/of het hiervoor genoemde aandeel in de auteursrechten en/of naburige rechten en zich als zodanig bij bijvoorbeeld Buma/Stemra en/of Sena aanmelden. De royalties krijgen zij dan meestal rechtstreeks van de opdrachtgever. Verdeling van inkomsten op basis van een rechtanaandeel loopt daarnaast voor een belangrijke gedeelte via de genoemde collectieve rechtenorganisaties. Er zijn ook gerenommeerde ghostwriters en/of ghostproducers die naast deze beloningsvormen een *kickback* vergoeding bedingen, veelal in de vorm van een percentage van de inkomsten uit de boekingen/optredens van de artiesten. Een andere mogelijkheid voor ghostwriters en/of ghostproducers met een sterke onderhandelingspositie is dat artiesten de gelegenheid wordt geboden zich 'in te kopen' in de rechten door hen tegen betaling van een bepaalde vergoeding een aandeel in de rechten te gunnen.

Dienen ghostwriters en/of ghostproducers onder de radar blijven – bijvoorbeeld omdat de buitenwereld niet mag afweten van de inzet van dit soort externe muzikaliteit –, dan is het van belang om geheimhoudingsafspraken te maken, al dan niet versterkt met een boeteclausule.

Lawyers paradise

Leggen partijen vooraf niets op papier vast, dan bestaat het risico op escalatie als er serieus geld bij komt kijken. Dit speelt vooral bij hits. Succes blijkt doorgaans makkelijker te claimen dan een mislukking. Neem de ghostwriter en/of ghostproducer met wie geen afspraken op papier zijn gemaakt en wiens muzikaliteit in een eindproductie is verwerkt. Formeel beschikt de opdrachtgever niet over de vereiste rechten, waardoor het risico blijft bestaan dat men tussentijds aan de noodrem trekt en een hogere beloning claimt, inclusief credits en rechtanaandeel. Denk aan de artiest die feitelijk niet aan een muziekproductie heeft meegewerkt, maar wiens naam bewust in de titel wordt meegenomen ter promotie van zijn of haar verdere carrière. Kan zo'n artiest zonder feitelijk iets aan een muziekproductie te hebben gedaan en zonder dat hierover contractuele afspraken bestaan, met het hiervoor genoemde bewijsvermoeden van makerschap in de hand als uitvoerende kunstenaar een billijke vergoeding bij Sena claimen? Wat nu als je als ghostwriter en/of ghostproducer feitelijk hebt meegewerkt aan een muziekproductie, maar vervolgens niet als maker in of op het muziekwerk wordt vermeld? Betekent dit dan dat je geen aanspraak kan maken op royalties omdat je zogenaamd niet als maker vermeld bent? Vaststaat dat dit soort situaties zonder goede afspraken op papier voer voor advocaten is, een *lawyers paradise*.

Voorkom dit soort situaties en regel alles vooraf op papier, voordat een muziekproductie een hit blijkt. Wie deed wat in de studio, wat te doen met de rechten en credits en op welke manier gaan de betrokken makers beloond worden? Want voor je het weet is de geest uit de fles.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam

1. Zie bijvoorbeeld recent Dan Rys, 'The New Business of Hip-Hop Beats: How One Company Gets Musicians Paid For Creating Samples', *Billboard*, 29 juni 2018: https://www.billboard.com/articles/business/8463320/business-beats-beathustle-help-musicians-paid-hip-hop-sample?utm_source=twitter

'Ik heb net de geboorte en de dood van een vlinder gespeeld'

Twee van oorsprong saxofonisten schreven een boek over de betekenis en aanpak van muzieklessen. De een richt zich op haar collega's binnen de lespraktijk, de ander schreef een vurige aanbeveling voor de muzikant in spe.

Imke van Herk

Hoe je als muzikant een bloeiende lespraktijk opbouwt,
Floor Wittink ISBN: 978-94-61550-36-1 (oktober 2017)

Alleen het doorgeven van kennis is niet voldoende. 'Een cursist wil zich begrepen voelen, gewaardeerd, veilig, uitgedaagd, geïnspireerd.' In vijf hoofdstukken geeft docente Floor Wittink een kijkje in haar lespraktijk en belicht ze het belang van een goede methodiek. Niet alleen de oude en nieuwe lesmodellen worden onder de loep genomen, ook de motivatie, jouw rol als docent, het oefenproces en de aandachtspunten in het ondernemerschap beschrijft ze uitgebreid. Na ieder onderwerp volgt een korte samenvatting van de behandelde stof,

waardoor je als lezer direct de kern van haar verhaal te pakken hebt.

Er zijn tal van manieren van lesgeven. De docent biedt hapklare brokken en gaat van A naar B naar C, afhankelijk van het leertempo van de cursist. Wittink zelf is een voorstander van het 'co-creatief' lesgeven. Door samen te kijken naar de behoeften van een leerling en grensoverschrijdend te werk te gaan, kun je jongeren en volwassenen zelf laten ontdekken en bouwen aan hun zelfvertrouwen als muzikant. De kans dat ze zich verbonden voelen met de muziek en thuis

verder oefenen, is groot. Laat ze maar improviseren en componeren, het resulteert in de meest verrassende creaties. 'Ik heb net de geboorte en de dood van een vlinder gespeeld,' riep een van haar leerlingen eens. Omdat velen de lessen als freelancer moeten aanbieden, richt zij zich in het laatste hoofdstuk op de essentie van goed ondernemerschap. Dat het daarin belangrijk is om na te denken over positionering en marketing staat buiten kijf, maar Wittink benadrukt met dit boekje ook de impact die een muziekdocent zou kunnen hebben. Waardevolle lessen voor zowel de ervaren als de startende muziekdocent!

Speel jezelf – Gids voor het ontwikkelen van je innerlijk muzikantschap, Onno van Swigchem (tekst) en Birgitta Schwansee (illustraties) ISBN: 978-94-6155-043-9 (april 2018)

Dankzij een succesvolle crowdfunding op Voordekunst.nl kon Onno van Swigchem zijn gedachten over het muzikantschap publiceren. Hoe word je 'leerling van het leven' en zie je iedere situatie als potentiële leerstof? Een boekje vol beeldspraak en vergelijkingen waar je als lezer over na gaat denken. Rijkelijk geïllustreerd met zogenaamde improvisatieschetsen van Birgitta Schwansee. In deze 'gids' belicht

Van Swigchem nieuwe invalshoeken met betrekking tot het 'leren spelen'. Alles begint bij jezelf. Jouw eigenheid of frustratie kan het startpunt zijn voor het leerproces. Door met 'leerthema's' te werken, kun je als docent samen met de leerling kijken waar hij of zij één wil. Iedere weg is uniek. 'Definieer talent dan ook niet als de optelsom van allerlei dingen waar je goed in bent, maar maak jezelf eigenaar van het leren.'

Met vierentwintig oefeningen helpt Onno jou als muzikant op weg. Zijn voorliefde voor improvisatie komt duidelijk naar voren en wordt meermaals ingezet als leertool. Door zijn enthousiaste schrijven word je als lezer meegenomen in een verhaal dat breder is dan het 'lesboekje'. Tips die ervoor kunnen zorgen dat je je geduld bewaart en je eigenwaarde vergroot. De verwachting om in één keer iets te kunnen is ongegrond. Muziek moet niet, muziek ontstaat!

WHO'S THAT GIRL?

Over teamwork gesproken.

Hoewel journalisten onafhankelijk behoren te zijn, is dat geen beletsel om in teamverband aan projecten te werken. Zo rolde er bij dagblad *Trouw* ooit een maandelijks Gesamtkunstwerk van de persen.

Nou ja, een ijzersterk kunstkatern dat telkens een aansprekend thema uitdiepte, bedacht en ontwikkeld door de gezamenlijke kunstredactie. Daartoe bezochten we elkaars dans- en theatervoorstellingen en klassieke-, jazz- en popconcerten. Dat alles betaald, inclusief vacatiegeld voor de vergaderingen. Het experiment, begin jaren 80, sneefde na een klein jaar omdat het te kostbaar was, maar leverde wel unieke bewaarexemplaren op. Zoals het katern over fotografie in de kunsten, waarin ik de werkwijze van de opkomende concertfotograaf Lex van Rossen kon vergelijken met die van de net internationaal doorgebroken Anton Corbijn. Kom daar nog eens om.

Met Van Rossen vormde ik sindsdien enkele jaren een ad-hoc team, dat uitrukte zo gauw er buiten Amsterdam – meestal Ahoy Rotterdam – een recensie met foto ‘liggend of staand’ nodig was. Klein van stuk stond Lex dan in vliegenierspak – de talloze zakken volgepropt met filmrolletjes en lenzen – op zijn fotokoffertje pal voor het podium, te midden van een turbulente massa. Het belangrijkste kwam daarna: pal voor de toegiften wegwezen waarop Lex direct de doka indook, hopen op mooie en vooral snelle resultaten. Naast *Trouw* werkte Lex immers ook voor de in Rotterdam gevestigde avondkrant *NRC* en die kwam om 4 uur 's ochtends de foto's per koerier ophalen. Ondanks alle stress leverde Lex nagenoeg altijd schitterende 'platen'.

Stressen was het ook met een ander journalistenteam, dit keer geen duo maar trio. In tegenstelling tot vandaag was het in 1987 allesbe-

halve vanzelfsprekend Madonna als stijlicoon te beschouwen. In de vaderlandse popwereld bestond er nog een scherpe tweedeling tussen 'hoog' en 'laag'. Abba werd geleidelijk opgevaardeerd, disco echter verguisd als betekenisloze dansmuziek. Voor deze 'bovenlaag', en sowieso de hele kunstscene, symboliseerde Madonna een videoclipsterretje dat meer publieciteit dan inhoud genereerde.

Voor mij als poprecensent en collega's Alfred Bos (*NRC*) en Tom Engelshoven (*Oor*), vormde haar eerste Nederlandse concert (De Kuip, 25 augustus 1987) juist de aanleiding een boek aan Madonna te wijden. Wij zagen haar wél als een fenomeen dat, naast Prince en Michael Jackson, een meerwaarde vertegenwoordigde. *Popdossier Madonna* (Loeb, Amsterdam- 1987) kwam op de huid van de tijd geschreven binnen drie maanden en dankzij intens teamwork tot stand. We moesten het doen met haar tot dan toe verschenen albums, videoclips en de persreacties. Het was zo'n beetje de allereerste serieuze biografie en analyse van Madonna, vijf jaar voor Camille Paglia's beroemde essay. Wegens de misplaatste vormgeving – mix van schoolagenda met Hitkrant-layout – belandde ons boek uiteindelijk in de ramspij.

Van Madonna's concert herinner ik me vooral de ontvangst met voetbal-marsmuziek die uit de perronspeakers schalde ter begeleiding van twee keer 50.000 bezoekers.

Van ons boek herinner ik me het moment niet lang daarna, waarop ik vol trots een kersvers exemplaar als verjaarscadeau aan een bevriend schrijver overhandigde. Alle gezichten van de omringende prominente cultuurmakers betrokken tot een bedenkelijke grimas, die zei: 'Who's that girl?' Inmiddels weten we beter.

Stan Rijken is muzikjournalist, programmamaker en deejay.
(www.40upradio.nl/stanrijven)

De publieke omroep vergeet zijn bestaansrecht

tekst: Erwin Angad-Gaur illustratie: Robert Swart

De publieke omroep moet bezuinigen. Dat is een hard gelag – voor wie er werkt zeker – maar het is geen nieuws. Ook is nauwelijks nieuws te noemen dat de NPO in zijn bezuinigingsdrift, of uit bezuinigingsdwang, zo men wil, telkens opnieuw programma's of zelfs zenders (zoals Radio 6) schrapt of dreigt te schrappen die voor zijn legitimatie essentieel zijn. Treurig is dat wel.

Want wat is die legitimatie? Ik schreef er eerder over, dus ik maak het u en mijzelf gemakkelijk en houd het simpel: we hebben een publieke omroep om mogelijk te maken wat in de markt niet mogelijk is. Daarin ligt de kern.

Niche-repertoire

De publieke omroep is er om een alternatief te bieden voor de markt. Om een podium te bieden aan jonge makers en experimenten, om Nederlands kwaliteitsdrama (vaak voor de commerciële een te dure tak van sport) mogelijk te maken, om kwetsbaar aanbod te behouden en kwalitatief niche-repertoire te steunen, om onafhankelijke nieuwsvoorziening te steunen. Men hoeft niet 'rechts te zijn' om te menen dat de komst van commerciële televisie de legitimiteit van groot amusement en publiekssporten bij de publieke omroep heeft ondergraven. Ook al zijn het meestal vooral de partijen aan de rechterkant van het politieke spectrum die dit probleem het duidelijkste benoemen.

Eigen voortbestaan garanderen

Waarom een publieke omroep, met overheidssubsidie, RTL, SBS en anderen laten overbieden op de markt van sportrechten? Waarom vasthouden aan een verzuild omroepsysteem in een

steeds verder ontzuilde maatschappij?

Natuurlijk: het verzuilde omroepsysteem had een zekere schoonheid. Het was democratisch op zijn minst. Het ledental bepaalde ooit de zendtijd, zoals nu, in de markt, de kijkcijfers die bepalen. Ook bij de publieke omroep. Een omroep die commercialiseerde in vrijwel alle opzichten. Bezuinigingen gaan ten koste van de publieke taak. Voor livemuziek op primetime moet men het commerciële *Veronica Inside* opzetten. Makers van muziek, drama of documentaires worden afgeknepen. Musici mogen gratis, en tot op hun knieën dankbaar, een minuutje optreden in *De Wereld Draait Door*, te midden van goedbetaalde presentatoren en tafeldames en -heren. Componisten van mediamuziek dienen hun auteurs-

rechtgelden tot 80% terug te betalen aan de publieke omroep, anders krijgen ze geen opdracht. De minister voor Rechtsbescherming berichtte voor de zomer aan de Tweede Kamer dat de publieke omroep weigert zich aan te melden bij de nieuwe geschillencommissie Auteurscontractenrecht, waar benadeelde makers hun recht op een eerlijke beloning zouden kunnen halen. Hij noemde dat teleurstellend, maar grijpt niet in.

Overheid en politiek

Alles doen om het eigen voortbestaan te garanderen lijkt het soms. Waarbij het waarom van dat voortbestaan te vaak vergeten wordt. En waarbij de overheid en politiek niet bereid lijken de noodzakelijke keuzes in de voor-

waarden voor de omroep te maken.

Het wordt tijd dat de overheid ingrijpt en de publieke taak terugbrengt bij de publieke omroep. De regering en de meerderheid van de Tweede Kamer hebben veel aandacht voor de inkomenspositie van auteurs en artiesten, stimuleren codes voor goed werkgeverschap en goed opdrachtgeverschap. Codes zonder tanden meestal. Terwijl een werkelijk begin van verandering pas zal komen als de overheid zelf als opdrachtgever en als subsidiegever eerlijke beloning en maatschappelijk verantwoord beleid als voorwaarden stelt. Dat mogen wij van de politiek verwachten. En zullen wij daarom van hen blijven vragen.

Procedure tegen kickbackcontracten omroepen

VCTN en Ntb/Kunstenbond bereiden namens benadeelde leden een procedure voor tegen de publieke en commerciële omroepen en tegen de betrokken muziekuitgevers (waaronder *Crossmex*). Niet alleen de overheid kan een verschil maken, dat kunnen auteurs en beroepsorganisatie en vakbond ook. Namens enkele leden hebben wij voor de zomer de betrokken partijen aangeschreven teneinde de onredelijke contractvoorwaarden te vernietigen. Leden die eveneens benadeeld zijn en gezamenlijk willen optrekken in een claim om contractueel terugbetaalde gelden (en het uitgavedeel bij gedwongen uitgave) terug te vorderen, kunnen zich melden bij de Kunstenbond, Ntb of VCTN. VCTN en Ntb/Kunstenbond zullen in november een voorlichtingsbijeenkomst organiseren met meer informatie over de procedure in voorbereiding. Volg de VCTN-nieuwsberichten en check de website voor meer en actuele informatie!

- ingezonden mededeling -

DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

foto : Frank de Graaf

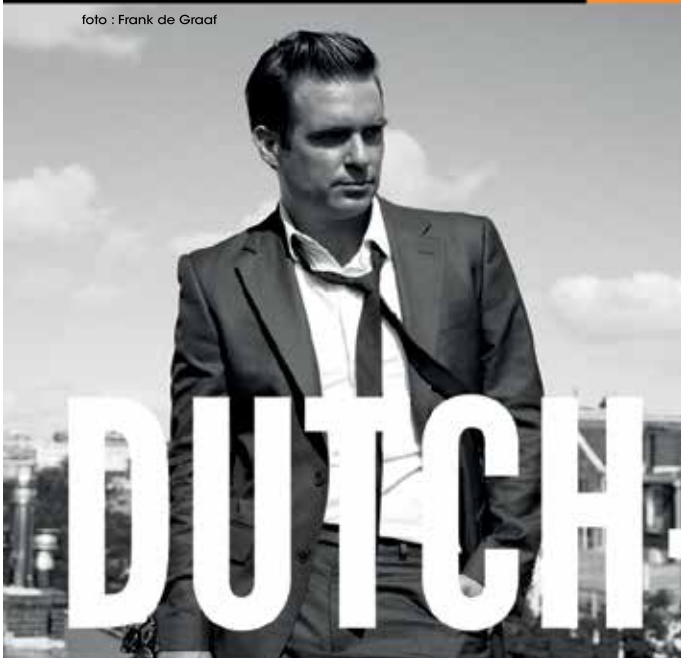

foto : Roland van Tulder

Hét radioprogramma waar de Nederlandse jazz centraal staat met Rolf Delfos en Bart Wirtz

Sena

SUBLIME FM

zelfstandigen
zonder personeel

Factureren als btw-ondernemer of via de artiestenregeling?

Muzikanten worden vaak liever als btw-ondernemers uitbetaald dan via de artiestenregeling. Maar is dat ook de beste aanpak als het gaat om losse optredens? En kun je bijvoorbeeld zelfstandig zijn én gebruik maken van de artiestenregeling? In dit artikel beschrijf ik de verschillen tussen de artiestenregeling en zelfstandigheid en weeg ik de voor- en nadelen af.

Artiestenregeling

Om te beginnen een hele korte samenvatting van de artiestenregeling. Een aantal uitzonderingen daargelaten dienen vergoedingen die een artiest voor een optreden ontvangt altijd verloond te worden. Onder 'verlonen' verstaan we dat er loonheffing op de vergoeding ingehouden moeten worden en dat er premies werknemersverze-

keringen over afgedragen moeten worden. Er is een aantal uitzonderingen op de hoofdregel. Optredens in de privé sfeer blijven volledig buiten de inhoudingen. Verder kan de artiestenregeling door zelfstandige artiesten opzij worden gezet door een schriftelijke overeenkomst waaruit blijkt dat de artiest dat wil. Verder kennen we de *inhoudingsplichtigenverklaring*, de *kostenvergoe-*

dingsbeschikking, de *kleine vergoedingsregeling*, de *artiestenvrijwilligersregeling* en de *reis- en verblijfkostenregeling*. Voor een nadere uitleg verwijs ik naar het artikel over dit onderwerp in de belastingsspecial van *Muziekwereld* 2018-1.

Loonbelasting en premies

De strekking is dus dat in principe over alles dat een artiest voor een optreden ontvangt loonbelasting en premies afgedragen moeten worden. Een voorbeeld: een opdrachtgever heeft, om maar een bedrag te noemen, € 388,13 beschikbaar voor het optreden van een artiest. De opdrachtgever moet dan € 33,53 aan premies afdragen en € 129,60 loonbelasting. Netto houdt de artiest van die € 388,13 dan maar € 225 netto over, dat is ca. 58%. Nu is het zo

dat de loonbelasting in dit verband geen weggegooid geld is. Je moet als artiest over je verdiensten altijd een keer belasting betalen. Of dat nu via de loonbelasting gaat, of later via de inkomstenbelasting, maakt dan niets uit. Het kan bovendien ook erg prettig zijn als de belasting al betaald is, omdat je dan meestal via je aangifte inkomstenbelasting een aardige teruggave kunt verwachten.

Inkomsten die verloond zijn volgens de artiestenregeling en inkomsten als zelfstandige, kunnen in je aangifte inkomstenbelasting aangemerkt worden als hetzij winst uit onderneming, hetzij resultaat uit werkzaamheden. Het zou te ver voeren om dat onderscheid hier uitgebreid uit te leggen. Dit ligt echt aan je specifieke omstandigheden, onder andere de hoogte van je inkomsten, het aantal opdrachtgevers, de tijd die je erin steekt, of je reclame

maakt, investeert enz.

NB! Zowel met inkomsten op grond van de artiestenregeling als met inkomsten die je als zelfstandige factureert, kun je voor de inkomstenbelasting winst uit onderneming genieten. Beide soorten inkomsten kunnen (afhankelijk van de omstandigheden) echter ook als resultaat uit werkzaamheden aangemerkt worden.

Aardige teruggave

De overeenkomst tussen de categorieën winst uit onderneming en resultaat uit werkzaamheden is, dat je

bij beide je beroepskosten kunt aftrekken. Het verschil zit hem in de ondernemersaftrek die je bij winst uit onderneming wel hebt en bij resultaat niet. Om voor de ondernemersaftrek (waaronder de zelfstandigenaftrek) in aanmerking te kunnen komen, moet je aantoonbaar minimaal 1225 uur per jaar aan je onderneming besteden. Ook als je alleen gebruik maakt van de artiestenregeling, zou je hiervoor in aanmerking kunnen komen. Je moet dan wel aantonen dat je echt een onderneming drijft.

Als je dus inkomsten

aangeeft waarop al loonbelasting is ingehouden en waar je vervolgens je beroepskosten van af kunt trekken, dan kan dat – los van andere inkomsten – tot een aardige teruggave leiden. Zeker als je ook voor de ondernemersaftrek in aanmerking komt.

Het nut van de premies via de artiestenregeling

Kortom, die loonbelasting is dus niet zo erg bij de artiestenregeling. Het gaat meer om de vraag wat je aan de afgedragen premies werknemersverzekeringen hebt. Het gaat daarbij om de pre-

mies voor de WG (Wachtgeld), WAO en Awf (Algemeen Werkloosheidsfonds). Dit komt er voornamelijk op neer dat je theoretisch recht hebt op een WW-uitkering als je na een bepaalde periode geen optredens meer hebt. Ook dit onderwerp gaat het kader van dit artikel te buiten, maar de conclusie is dat het (sinds 2014) vrij lastig is voor een artiest die zich via de artiestenregeling laat verlonen om een WW-uitkering te hebben en dat die uitkering ook erg laag is.

Misschien wat kort door de bocht, maar in het algemeen geldt dat je dus niet

- ingezonden mededeling -

**World
music
forum**

open source **network**
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

veel aan die premies hebt. Dat betekent dat je iedere keer (vanaf bruto ca. € 220) € 33,53 kwijt bent zonder dat er iets tegenover staat.

Onder andere hierom kiezen veel artiesten ervoor om uit de artiestenregeling te stappen. Dat kan tegenwoordig door dit in een overeenkomst met de opdrachtgever vast te leggen of door een modelovereenkomst van de belastingdienst te gebruiken.

Ondernemerschap voor de btw

Als je uit de artiestenregeling stapt, heeft dat als gevolg dat je als artiest onder de btw gaat vallen! Je moet dus een btw-nummer aanvragen en facturen met btw gaan versturen (nu nog 6%, vanaf 1 januari 2019 waarschijnlijk 9%). Het grote voordeel is dan echter dat je ook de btw op je kosten mag verrekenen. Dat kan een aardig bedrag opleveren, zeker als je regelmatig in instrumenten en/of apparatuur investeert. Als btw-ondernemer moet je wel altijd btw in rekening brengen, ook bijvoorbeeld

als dat voor een privé-feest is.

Zelfstandig zijn mét toepassing van de artiestenregeling

Kunnen de artiestenregeling en zelfstandigheid naast elkaar bestaan? Ja, dat kan. Het is alleen de vraag of je dat moet willen. Hier gelden specifieke regels voor. Als btw-ondernemer moet je over alles dat je in rekening brengt, btw berekenen. Als je als btw-ondernemer toch verloond wordt, dan moet je over de gage toch btw in rekening brengen. Dat moet dan over de bruto-gage gebeuren (dus zonder de werkgeverslasten).

Hier zijn twee uitzonderingen op (waarbij dus geen btw berekend hoeft te worden), namelijk als de artiest tijdelijk als remplaçant werkt in een vast gezelschap, of als de artiest verloond wordt als 'gewone' werknemer, dus niet volgens de artiestenregeling.

Omdat je als btw-ondernemer over alle vergoedingen btw in rekening moet brengen, zal je dat ook

moeten doen over bedragen die je op grond van de kleine vergoedingsregeling ontvangt (maximaal € 163 per optreden) en over andere kostenvergoedingen.

Conclusie: losse optredens zelfstandig of via de artiestenregeling?

Is het in zijn algemeenheid mogelijk een advies te formuleren over wat je bij losse optredens als artiest het beste kunt doen: je laten verlonen volgens de artiestenregeling, of als zelfstandige met btw factureren?

Het antwoord is: nee, helaas niet. Het btw-ondernemerschap brengt belangrijke voordelen met zich mee: je kunt de btw op je uitgaven terugvragen en je kunt wellicht gebruik maken van de kleine ondernemersregeling waardoor je een aardig bedrag feitelijk niet hoeft af te dragen. Het brengt echter ook lasten met zich mee: je zal een btw-administratie moeten gaan bijhouden, waaraan de belastingdienst strenge eisen stelt. Mijn ervaring is dat niet iedere artiest dat kan (of wil).

Daar staat tegenover dat de artiestenregeling je per verloning een bedrag aan premies kost (en vaak ook administratiekosten voor het verloningsbureau), waardoor je netto simpelweg minder overhoudt. Je bent dan weliswaar sociaal verzekerd, maar de uitkeringsrechten vallen in het algemeen erg tegen.

Eigenlijk komt het erop neer dat je noch bij zelfstandigheid noch bij de artiestenregeling een vangnet hebt in het geval je ziek wordt of zonder werk komt te zitten. Je zal je dus zelf moeten verzekeren tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid (tegen werkloosheid kun je je niet verzekeren, daar zal je een buffer voor moeten opbouwen). Pensioen wordt bij beide varianten niet opgebouwd, tenzij je het zelf regelt.

Eloy Veldhuijzen,
Fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen in
Amersfoort, 12 september 2018
Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

Met dank aan Ruud Zinnen voor het aanbrengen van dit onderwerp.

- ingezonden mededelingen -

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokinesis = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

SAMEN STERK
BIJ BELASTEND WERK

MUZIEKENZORG.NL

Samenwerken: ja graag!

tekst: Mark Gerrits

Volgens SER-voorzitter Mariëtte Hamer moeten vakbonden sterker worden omdat je een situatie alleen samen kunt veranderen. Een waarheid als een koe. Maar ‘samen’ behelst ook: samenwerking tussen vakorganisaties, samenwerking tussen bonden en samenwerking tussen sociale partners.

Nu het stof van het Paradisodebat 2018 wat is neergedaald, zijn mij de woorden van minister Van Engelshoven het meest bijgebleven. Ik citeer: ‘De sociale partners moeten in 2019 afspraken maken over betere arbeidsvoorwaarden en gezonde bedrijfsvoering. Over honorering, scholing en de financiering van sociale zekerheid. Ook bij opdrachten. Kortom: over beter loon naar werk.’

Daar ligt de uitdaging tot samenwerking! Samenwerking tussen de sociale partners, samenwerking tussen vakorganisaties. Samenwerking met werkenden in het veld. Samenwerking tussen vakbonden in de sector. De komende periode zal in het licht staan van samenwerking tussen de Kunstenbond en FNV Media & Cultuur op een aantal dossiers in de klassieke sector. Dit zijn dossiers als ‘verbetering van het inkomen van musici’ (waaronder remplaçanten), ‘terugdringen van te hoge werkdruk’ (duurzame inzetbaarheid), ‘invoeren van een generatiepact’ en ‘plaats en positie van remplaçanten’.

Over deze dossiers wordt nu het gesprek gevoerd. Dat gesprek is noodzaak, omdat helder moet worden wat voor ons als vakorganisaties gemeenschappelijke doelen zijn die wij in 2019 willen gaan realiseren. En dan, als die gesprekken zijn gevoerd en er doelen zijn geformuleerd, is het tijd voor ‘Aktie, Aktie, Aktie’ (om de woorden van Mariëtte Hamer aan te halen).

Samenwerking sociale partners

Ooit lanceerde ik het idee – in de gesprekken met de VvNO – om twee gesprekstafels te gaan vormen. Een tafel (‘tafel 1’) waarbij de sociale partners – met vooraf geformuleerde wensen en eisen – in gesprek gaan. Noem het een ‘boodschappenlijstje’. En dan met dat boodschappenlijstje naar ‘de financiële stakeholders’ (zoals het ministerie van OCW, provincies en fondsen). Om daar aan de hand van dat boodschappenlijstje simpelweg te gaan praten over geld en andere sector-stimulerende maatregelen.

Om dan, als de ‘boodschappen’ zijn gedaan, naar ‘tafel 2’

Het Paradisodebat 2018 foto: Jack Maarts

te gaan, de tafel waar werkgevers en vakorganisaties in gesprek gaan. Aan ‘tafel 2’ vindt het gesprek plaats over betere arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden enerzijds en gezonde bedrijfsvoering anderzijds. Het zou moeten gaan om concrete zaken als: honorering, scholing, talentontplooiing, duurzame inzetbaarheid, etc. Een simpel idee, de tijd daarvoor lijkt – de woorden van de minister van Cultuur indachtig – rijp.

Werkenden in de sector: verenigt u!

In het Paradisodebat werd een oproep gedaan aan de werkenden in de culturele sector om zich aan te sluiten bij een vakbond. Dat lijkt ouderwets. Een vakbond is iets van je opa! Maar ik ben ervan overtuigd dat aansluiting bij een vakbond noodzakelijk is. Er moet gewicht gegeven worden aan de noodzaak om een verandering in de culturele sector in te zetten. Noem het: meewerken om de sector meer gezond en in leven te houden.

Onder de leden

Joep Smeele en Rinze Hofstee

Joep Smeele en Rinze Hofstee braken als Sick Individuals in 2013 door met hun elektronische dansmuziek (EDM) en reizen sindsdien vrijwel onafgebroken de wereld over. Met hun nieuwe nummer *Easy* tast het duo de mogelijkheid van een radiocarrière af.

Wat doe je nu?

Met *Easy*, de nieuwste single van Sick Individuals, is iets bijzonders aan de hand. Waar je bij al het vorige werk min of meer de dansvloer werd opgejaagd, nodigt dit nummer je juist uit om achterover te zakken en te luisteren. Of rustig in gesprek te gaan met een vriend. Meer iets voor de radio dus dan voor de mondiale clubscene, waar ze de afgelopen jaren glorieerden met remixes en eigen nummers.

'We waren toe aan iets nieuws, een artistieke uitdaging. Daarnaast willen we onze mogelijkheden op de radio verkennen. Radiosucces maakt het mogelijk om wat meer tijd in de studio te stoppen,' verklaart Joep Smeele, die de afgelopen maanden samen met Rinze Hofstee zo'n beetje in het vliegtuig leefde. 'We traden onder meer op in Rusland, Mexico, Amerika en Japan. Veel slapen in vreemde bedden dus en urenlang jakkeren in busjes. Niet dat we het reizen zat zijn, we genieten ervan, zijn zuinig met alcohol en drugs zijn taboe. Maar je moet verdomd goed oppassen

met de cocktail van reizen, het onvermijdelijke slaapgebrek en het verwaarlozen van sociale contacten. Neem dj Hardwell. Die maakte begin september bekend te stoppen met toeren, hij kiest er bewust voor om even rust te pakken.'

Smeele en Hofstede kennen het klappen van de zweep ook uit eigen ervaring. 'Rinze kreeg in 2016 een burn-out. Het toeren in India was de druppel: het was te slopend, we reden urenlang door desolate landschappen in busjes, de cultuur was vreemd, het was erg surrealistisch. Gelukkig kwam hij er snel bovenop.' Het is volgens Smeele de kunst om als succesvolle dj lucht te pompen in je tourschema. Radioplaten als *Easy*, dat het tot dusver goed doet, maken dat mogelijk. 'Dan heb je meer ruimte om te besluiten: dit tripje doen we even niet, we duiken volgende week de studio in, enz. Maar nogmaals: we zijn het rondreizen nog niet zat hoor, we hebben er lol in en vinden het heerlijk om het publiek te entertainen. We hebben boven-

dien een goed team om ons heen verzameld, met onder anderen een haptonoom die ons in de gaten houdt.'

Tien jaar geleden droomden Smeele en Hofstee over een hele andere carrière. Het duo leerde elkaar kennen op de Hoge School voor de Kunsten Utrecht (HKU). Daar smeedden ze plannen om de wereld te veroveren met muziek voor tv-commercials. 'We waren er best goed in en hadden een eigen bedrijfje opgericht. Toen we stage gingen lopen bij MassiveMusic, werd ons gevraagd of we het zagen zitten om een paar maanden naar Shanghai te gaan. Daar ging het zo goed met de reclamemuziek, dat de studiobaas zei: "Weet je wat, ga maar voor jezelf componeren in de studio." Diezelfde studiobaas vroeg op een gegeven moment: "Er is een bedrijf dat dj's zoekt voor verschillende nachtclubs in China. Interesse?" Om een lang verhaal kort te maken: we toerden zo'n twee maanden door China, nachtclubs hingen vol met posters die onze komst aankondigden. Dit maakte het

een en ander los in Nederland. Labels nodigden ons uit om eens te komen praten. Nu ja, dat was het einde van de reclamemuziek.' Smeele en Hofstee maakten vanaf 2010 tot 2014 vrijwel alleen maar remixes, onder meer van werk van Avicii, Madonna, Moby, Rita Ora, David Guetta, Rihanna en Justin Bieber. De doorbraak was een remix van *I Love It* van Icona Pop. 'De remix kwam iets eerder uit dan het origineel en werd meteen opgepikt door de clubscene. En de radioversie versterkte onze remix alleen maar. Dj's van over de hele wereld openden met *I Love It* en wilden plots met ons samenwerken. Vanaf dat moment begon het grote toeren en kregen we ook de kans om eigen werk uit te brengen. Tot die tijd zagen labels dat niet zitten.' Dan zegt Smeele bedachtzaam: 'Eigen

werk uitbrengen, was wat we van begin af aan wilden. Als anderen dat dan draaien: uitstekend. Zelf op het podium staan, hoe leuk dat ook is, is in wezen secundair. We zijn in de kern makers, studiobeesten. Ja, we zijn meer makers dan performers.'

Wat heb je aan de Ntb gehad?

'Ontzettend veel. En nog steeds. De contracten met onze advocaten leg ik altijd voor aan rakenDra. Waarom? Anders moet ik een advocaat naar het contract van een advocaat laten kijken. Dat levert weer een nieuw contract op. Snap je? Ik weet dat de Ntb een neutrale partij is. Ik ken rakenDra al heel lang, heb veel vertrouwen in hem. Zelfs Amerikaans recht, waar de Ntb niet in gespecialiseerd is, wordt goed en kritisch bekeken. Dat is erg waardevol.' Smeele en Hofstee werden lid rond 2010 omdat ze juridisch advies wilden over contracten. De twee wilden wat eigen werk uitgeven. 'Een leraar op de HKU verwees ons naar de Ntb. Daar ben ik die leraar nog steeds dankbaar voor. We verdienden nog niet veel, dus het is heel fijn als er dan iemand voor een klein bedrag kritisch naar een contract kijkt.'

Jeroen Akkermans

Joep Smeele en Rinze Hofstee

In en rond Buma/Stemra

Het is een kwestie van connecties

tekst: Ton Dijkma illustratie: Robert Swart

Wie zich verdiept in de verbanden tussen functionarissen en onderzoekers binnen, rond en buiten Buma/Stemra, gaat het duizelen, stelt Ton Dijkma vast. De VCTN vroeg hem de bevindingen op een rij te zetten.

Het College van Toezicht Auteursrechten (CvTA) verordonneerde eind 2017 een nader, aanvullend onderzoek, na het eerdere onderzoek verricht door Nauta Dutilh en accountants-firma BDO. Op kosten van de auteursrechthebbenden, ondanks protest van Buma/Stemra zelf. De teller zou volgens berichtgeving (van onder meer *VPRO 3voor12*) op 350.000 euro zijn uitgekomen (afgezien van de kosten van de eerdere onderzoeken en afgezien van advieskosten van Buma/Stemra zelf). Op Prinsjesdag, dinsdag 18 september, verscheen dit rapport (zie ook pagina 16 van deze *Muziekwereld*), nadat publicatie drie keer werd uitgesteld. Op de achtergrond rommelde het de afgelopen maanden. Maar de interne Raad van Toezicht-leden, directie en het College van Toezicht deden er, zoals ze al jaren doen, het zwijgen toe.

Verspreiding conceptrapport

De VCTN ontving desondanks van haar bronnen een concept van het onderzoeksrapport gedateerd op 27 juni 2018. Het rapport vermeldt als auteurs de heren drs. L.J.E. Smits en prof. mr. dr. J.W. Winter. Naar verluidt werd het rapport in deze vorm begin juli, vrijwel direct na ontvangst, reeds door de nieuwe voorzitter van de interne Raad van Toezicht (mevrouw Josephine de Zwaan) met de ondernemingsraad van Buma/Stemra gedeeld, hoewel het

proces van hoor en wederhoor nog niet voltooid was (en het rapport daarom in principe nog wezenlijk zou kunnen worden gewijzigd).

De gepubliceerde versie laat zien dat tussen dit concept van 27 juni en de definitieve versie van 18 september nauwelijks verschil bestaat.

De Ntb/Kunstenbond en VCTN besloten in juli het conceptrapport niet openbaar te maken, juist omdat het proces zorgvuldig zou moeten verlopen. Erwin Angad-Gaur (directeur VCTN): 'Wij staan voor openheid en zullen relevante stukken publiceren als Buma/Stemra of het CvTA dat weigeren te doen. Maar de VCTN staat ook voor zorgvuldigheid. Juist in dit gevoelige en precare proces. Het intern delen van een concept rapport is een vreemde zaak en maakt het moeilijker voor onderzoekers om op hun schreden terug te keren, daar wilden wij niet aan mee doen. Vreemd is ook dat gedurende de zomer de nieuwe Raad van Rechthebbenden in het geheel niet ingelicht is. Twee vergaderingen met de vertegenwoordigers van de rechthebbenden werden door de Raad van Toezicht afgezegd. Pas na publicatie en na aankondiging van het vertrek van Buma/Stemra-directeur Van Limpt, werd de Raad van Rechthebbenden geïnformeerd. Hetzelfde gold voor de beroepsorganisaties. Er lijkt bij Buma/Stemra weinig te zijn veranderd op dat punt.'

Connecties

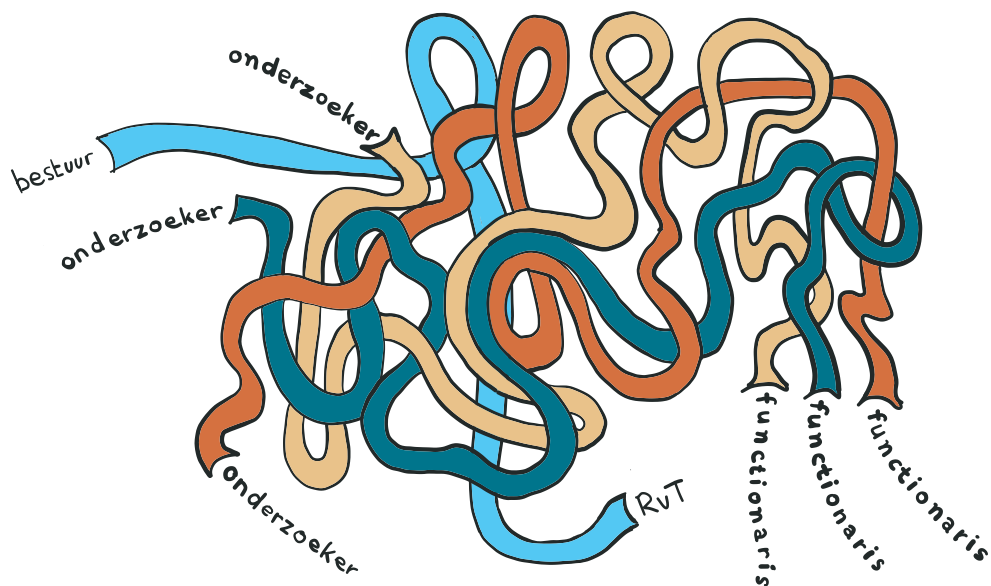
Opvallend is evengoed het verloop van het onderzoek en de connecties tussen betrokken functionarissen, die druppelsgewijs aan de oppervlakte komen.

Te beginnen met de onderzoekers. Hoofdonderzoeker Leo Smits blijkt een langdurige connectie te hebben met (voormalig) voorzitter Jan Willem Holtslag van het CvTA, die hem als onderzoeker benoemde. *Computable.nl* publiceerde in 2008 een artikel over hun connectie¹. Als topambtenaar bij het ministerie van Binnenlandse Zaken had Holtslag bestuursfuncties binnen het ICTU (een 'onafhankelijke advies- en projectorganisatie binnen de overheid') en het deels commerciële HEC (Het Expertise Centrum), dat opdrachten van de overheid binnensleepte bij hetzelfde ICTU. De heer Leo Smits was directeur van het HEC.

Hoewel de pettenvermenging op zijn minst opvallend was en de situatie voor toenmalig staatssecretaris Bijleveld mede aanleiding was om te bezien of de wijze van benoemingen niet herzien moest worden, liet Bijleveld aan *Computable* weten dat de persoonlijke integriteit van de heer Holtslag 'boven elke twijfel verheven' was. De kwestie werd geen grote affaire. Wellicht ook omdat Holtslag reeds was opgestapt. Dat L.J.E. Smits directeur van het HEC is geweest, staat in zijn biografie in het onderzoeksrapport niet als zodanig vermeld.

Vragen bij de rol van het CvTA

De connectie tussen Smits en Holtslag (die per 1 juli van dit jaar vertrok als voorzitter van het CvTA en werd opgevolgd door voormalig CDA-

Kamerlid Ad Koppejan) is ook in dit geval opmerkelijk. Vooral omdat de bevindingen van de eerdere onderzoeken bij Buma/Stemra mede aanleiding waren vragen te stellen over de rol van de toezichthouder zelf. Platform Makers, het samenwerkingsverband van vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en artiesten, schreef de overheid over voorgenomen uitbreidingen van bevoegdheden voor de toezichthouder: 'Tot slot merken wij naar aanleiding van de diverse publicaties vorig jaar betreffende (mogelijke) misstanden bij Buma/Stemra (...) op dat van belang kan zijn het functioneren van het overheidstoezicht in deze casus nader te onderzoeken, alvorens tot het invoeren van extra bevoegdheden te besluiten.

De betreffende onthullingen doen immers vragen stellen over ook de wijze waarop het door de overheid benoemde college van toezicht heeft gefunctioneerd.' Ook voormalig Buma/Stemra-bestuurslid Henk Westbroek kaartte het functioneren van het CvTA, blijkens zijn op Facebook gepubliceerde statement, aan bij de onderzoekscommissie. Specifiek noemt hij daarbij de (voormalig) voorzitter van de toezichthouder: 'Omdat herhaaldelijk

gepoogd werd [directeur] Van Limpt onderuit te halen en het onderzoek te stoppen, en er een bestuurlijk onwerkbaar situatie ontstaan was, informeerde ik de heer Holtslag van het CVTA hierover en vertelde hem dat hij geen 'geen knip voor de neus waard was' als het CVTA niet ingrijpen zou. (...) De heer Holtslag van het CvTA [sic] is over dit alles door mij geïnformeerd en tot handelen uitgedaagd. Hij koos er bewust voor boos te worden en niets te doen.' Of onafhankelijk onderzoek gebaat is bij een jarenlange connectie met een bij de gang van zaken betrokkene, is daarom de vraag.

Fietsvakantie

Hoofdonderzoeker twee, de heer prof. mr. dr. J.W. (Jaap) Winter, blijkt sinds begin juni op een fietsvakantie voor het goede doel, berichtte *VPRO 3voor12* in september. De langdurige afwezigheid van de onderzoeker blijkt onder meer uit posts op sociale media waarin hij zijn vorderingen aan de wereld toont. Hoor en wederhoor bericht hij blijkbaar op de fiets in verre buitenland, constateerde onder meer Henk Westbroek op Twitter. Het was een van de redenen voor Westbroek om zijn eerdere schriftelijke

verklaring op Facebook publiek te maken. ('Ik deel mijn verklaring graag met U, vooral nu publicatie van het aanvullend onderzoek keer op keer wordt uitgesteld. Ik vertrek maandag op vakantie en ben benieuwd wat het CvTA met mijn bevindingen gedaan heeft,' schrijft hij op zijn Facebook-pagina.)

Connecties binnen Buma/Stemra

Bijzonder zijn ook de connecties binnen Buma/Stemra zelf te noemen. CFO (hoofd financiën) Wieger Ketellapper (ziek thuis sinds de BDO en Nauta-onderzoeken vorig jaar werden ingesteld) had volgens bronnen een zeer hechte (persoonlijke) band met functionarissen bij accountantsfirma KPMG (onder meer in vast golfverband). Een van zijn directe ondergeschikten was als werknemer bij KPMG betrokken bij de controles van Buma/Stemra, alvorens bij Buma zelf in dienst te treden. KPMG was uiteindelijk achttien jaar de accountant van Buma/Stemra, hoewel regels van zorgvuldigheid voorschrijven dat een groot bedrijf om de drie tot vijf jaar zou moeten wisselen van accountant. KPMG heeft over mogelijke misstanden nooit aan de bel getrokken en houdt vol dat er geen misstanden waren. Westbroek meldt in zijn statement dat KPMG weigerde mee te werken aan het onderzoek in 2017, hetgeen tevens blijkt uit bestuursnotulen en stukken op basis waarvan Ntb, VCTN en *Het Financieele Dagblad* vorig jaar een reconstructie publiceerden.

Cito BV en Stichting Cito

Daarnaast had Ketellapper, naast zijn fulltime dienstverband bij Buma/Stemra, als nevenfunctie een bijbaan bij Cito BV. Uit een check in het register van de Kamer van Koophandel blijkt dat hij per 1 januari 2017 (vlak voor de onderzoeken bij Buma/Stemra werden ingesteld) deze functie heeft neergelegd.

De nieuwe onafhankelijk voorzits-

ter van de interne Raad van Toezicht van Buma/Stemra, Josephine de Zwaan, blijkt volgens haar cv (en ook de Kamer van Koophandel) commissaris van de aan Cito BV gelieerde Stichting Cito. (Tot 1 april 2016 was zij voorzitter en sindsdien gewoon lid van de Raad van Toezicht van Stichting Cito.) Tevens blijkt zij parallel bij Cito BV zelf, van 1 januari 2015 tot 1 januari 2017, vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen te zijn geweest. Zij moet daarom gedurende meerdere jaren direct met Ketellapper hebben samengewerkt en trad op dezelfde datum als hij uit dienst bij Cito BV.

Hoe nauw deze samenwerking exact was kunnen wij uit de beschikbare gegevens niet opmaken. Navraag bij bronnen leert dat het voormalig Buma/Stemra-bestuur op de hoogte was van deze connectie en het in meerderheid geen bezwaar voor een voordracht tot benoeming vond. De leden en aangeslotenen werden op de ledenvergadering, waar zij over de benoeming stemden, niet over de connectie geïnformeerd. Gegeven het feit dat bekend was dat de interne Raad van Toezicht, onder leiding van de nieuwe voorzitter, een oordeel zou moeten vellen over zowel het aankomende nieuwe als de oude onderzoeken en daaruit consequenties zou moeten trekken, is ook dat opmerkelijk te noemen.

Cito

Cito, bekend van de Cito-toets, blijkt een groot commercieel bedrijf bestaande uit een stichting, een BV, drie dochterondernemingen in Nederland en drie in het buitenland. Didactiefonline.nl publiceerde in 2013 een uitgebreid artikel over de onderneming². Over de ontransparante boekhouding schrijft de site onder meer: 'Stichting Cito gedraagt zich als een echte onderneming, ook als het gaat om haar financiële huishouding. Op haar balans heeft ze een effectenportefeuille van bijna vijf miljoen staan. Daarnaast heeft ze twee leningen lopen van elk bijna tien miljoen. Dat betekent dat Cito belegt met geleend geld. Immers, door haar eigen middelen niet in te zetten, maar deze te beleggen moet ze extra geld lenen voor de financiering van haar activiteiten. Een vorm van 'balansverlenging' die goed uitpakt als de rente op de lening lager blijft dan het rendement op het geïnvesteerde vermogen. (...) Helaas heeft ze fout gegokt. (...) In de jaarrekening van Cito is van dit verlies niets terug te vinden op de balans.' Ook beschrijft de site de kluwen van bedrijven en dochterbedrijven van Cito.

Tweede onafhankelijke in de interne Raad van Toezicht

In de nieuwe interne Raad van Toezicht ontbrak nog een onafhankelijk financieel lid, een zetel die eind van het jaar zou moeten worden ingevuld.

Om deze reden benoemde de Raad gedurende 2018 een financieel adviseur, de heer Ruud Hopstaken, die vijf jaar lang financieel directeur bij Buma/Stemra was, en volgens diverse bronnen betrokken was bij het in dienst nemen van (om de cirkel rond te maken) zijn opvolger, Wieger Ketellapper. Parallel solliciteerde Hopstaken naar de openstaande Raad van Toezicht functie en zal deze maand voor die zetel worden voorgedragen.

Geur van belangenverstrengeling

Erwin Angad-Gaur, directeur van de VCTN: 'Al met al stijgt er een enorme geur van belangenverstrengeling en achterkamertjes op uit al deze connecties tussen onderzoekers en opdrachtgevers, tussen toezichthouders en zieke werknemers, die volgens eerder onderzoek onoorbaar gehandeld zouden hebben en volgens het huidige onderzoek niet 'noemenswaardig'. Ik kan niet anders dan me daar enorm zorgen over maken. Buma/Stemra heeft iets van ABN Amro, een systeembank, 'too big to fail', maar soms zou je het liefste de hele organisatie opheffen en van het begin af opnieuw opbouwen. Het is goed dat nu de top van het bedrijf vervangen wordt, omdat niemand in die top meer geloofwaardig te noemen is. Maar ook het functioneren van het College van Toezicht Auteursrechten en van de leden van de interne Raad van Toezicht zou feitelijk serieus onderzocht moeten worden. Door dat af te houden, werkt men niet mee aan het vertrouwen dat ook in onafhankelijke toezichthouders moet kunnen en blijven bestaan.'

1 Computable.nl, 'Topambtenaren hebben dubbele pet', 28-1-2008

2 Didactiefonline.nl, 'Van Arnhem tot de Bahama's: Powered by Cito', Ronald Buitelaar, Lodewijk van der Kroft, Bea Ros & Anja Vink, 4-11-2013, gewijzigd 21-7-2017

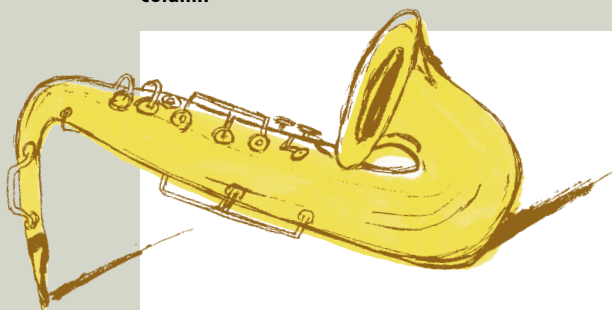
Dit artikel verscheen in Muziekwereld 3,2018, en werd gewijzigd op 12 oktober 2018

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van de Ntb en Kunstenbond, die (mede) actief zijn als muzikauteur, zijn ook aangesloten bij de VCTN, de Vereniging Componisten en Tekstdichters Ntb. (Leden die dit niet wensen, verwijderen wij op verzoek uit het VCTN-bestand.) Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Op basis hiervan kunnen wij onder meer kandidaten stellen voor de bestuurlijke gremia van Buma/Stemra en Buma Cultuur.

Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons hiertoe hun 7 cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Componist of tekstdichter en nog geen lid van Ntb, Kunstenbond of VCTN? Meld je aan via www.vctn.nl.

Meer variatie graag

Uw columnist bezoekt Biddinghuizen en liet zich drie dagen lang onderdompelen in één van die bijzondere festivals die Nederland rijk is: Lowlands. Waar in de beginjaren vooral veel rockbands werden geprogrammeerd, is Lowlands nu uitgegroeid tot een zeer veelzijdig evenement. Naast rock en pop is er heel veel hiphop, een vleugje jazz en wereldmuziek, theater en in de avond en nacht wordt het terrein overspoeld met dancemuziek. Kortom; diverser kan bijna niet.

Het was dan ook opvallend dat een trend die me al langer bezighoudt, daar ook zichtbaar was: de aaneenschakeling van hoogtepunten en herkenning in de muziek. Het beste voorbeeld was hiphop-collectief N.E.R.D., dat al hun hits (en dat zijn er nogal wat met Pharel Williams in de gelederen) in een paar minuten propte. Ik ben me ervan bewust dat dit op een festival met 55.000 bezoekers, en met vele acts die ik niet zag, een nogal vertekend beeld kan zijn.

Daarom zijn de theaters in Nederland misschien een beter voorbeeld. Bands als The Analogues die complete – nog nooit eerder uitgevoerde – albums van de Beatles uitvoeren, The Dutch Eagles, de Edwin Evers Band en andere bekende Nederlandse artiesten die met hun eigen repertoire slechts een halve zaal vullen, worden met open armen ontvangen in het theater als ze een tributeshow hebben met herkenbaar werk van hun favoriete artiest. Begrijp me niet verkeerd: deze coverbands bestaan uit geweldige musici en de zalen zijn goed gevuld. Goed nieuws dus. Maar is het niet de taak van de theaterdirecteur om daarnaast een breder draagvlak te creëren voor 'eigen muziek'? Zijn Aretha Franklin, Otis Redding en The Beatles ook niet zo begonnen?

Radiozender 3FM worstelt met een dalend

marktaandeel. Vroeger werd daar flinker ingezet op avontuurlijke muziek, opkomende groepen en meer geluid vanuit de 'underground'. Nu zet ik de radio aan en het maakt eigenlijk niet uit naar welke zender ik luister. Alles draait om hits, hooks en herkenning. Waar is de zendercoördinator van deze publieke zender die zijn voelsprietten uitzet in het veld en de verantwoordelijkheid durft te nemen om meer te draaien dan dat wat we al kennen? Herkenning is stilstand.

Het Concertgebouworkest, één van de beste orkesten ter wereld, worstelt met hetzelfde probleem. Ondanks dat sommige musici hongerig zijn naar eigentijdse Nederlandse muziek, weet men tegelijkertijd dat de zalen gevuld zijn met Mahler en Bruckner. Ik snap het dilemma van de programmeurs en weet dat er tegelijkertijd druk wordt gezocht naar vormen waarin nieuwe muziek, net als bij Lowlands, toch aan bod komt. Moeten we dan wijzen naar de beleidsmakers die de subsidies verstrekken aan dit orkest, aan de theaters, de talloze festivals en de publieke zenders?

Ik denk dat iedere ouder instinctief zijn kinderen meer wil laten proeven dan pannenkoeken en patat. Omdat ouders voelen dat het niet alleen een verrijking is voor het kind, maar ook beter voor lichaam en geest, om meerdere smaken tot je nemen. Ik hoop dat de ouders van het muziklandschap ons ook wat nieuws kunnen laten proeven. Niet iedereen zal het lekker vinden, sommigen spugen het misschien uit, maar ik zou wel nieuwsgierig zijn naar wat het met ons land zou doen.

Bart Wirtz is saxofonist en bracht onlangs zijn vierde album *Beneath the Surface* uit. Hij presenteert samen met Rolf Delfos wekelijks het programma 'Dutch Jazz' op SublimeFM

bouwman veldhuijzen

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Op maat

Exclusief via de Ntb verkrijgbaar!

De Ntb biedt zijn leden een totaalpakket met schadeverzekeringen aan. Dit zijn deels standaardproducten met aantrekkelijke kortingen. Maar in het Ntb-pakket zijn ook enkele producten opgenomen die *exclusief* bestemd zijn voor Ntb-leden:

- Ntb-Instrumentenverzekering
- Ntb-Combi Aansprakelijkheidsverzekering
- Ntb-Doorlopende Reisverzekering.

Ntb-Instrumentenverzekering

Voor jou als muzikant is je instrument één van de belangrijkste ingrediënten voor succes. Iets om zuinig op te zijn dus. Je instrument, maar ook alle technische hulpmiddelen, dienen dan ook

goed verzekerd te worden.

De Ntb-Instrumentenverzekering kent een all-risk dekking voor alle instrumenten. Wat inhoudt dat in principe alles wat plotseling en onverwacht gebeurt en schade toebrengt aan je instrument, verzekerd is. Alleen diefstal uit een motorrijtuig is uitgesloten van de dekking. Naast je muziekinstrumenten kan ook randapparatuur gewoon meeverzekerd worden. Ook dj's kunnen hun apparatuur verzekeren. Voor de complete set kan zelfs wereldwijd dekking worden verleend.

Ntb-Combi Aansprakelijkheidsverzekering

Als je rechtstreeks betaald wordt door een opdrachtgever, dus bui-

ten een loondienstverband om, word je gezien als zelfstandige. De Combi Aansprakelijkheidsverzekering biedt dekking voor jou (en je partner/gezin) als particulier, maar ook in je zakelijke hoedanigheid als zelfstandig muzikant of (muziek)docent. Als je namelijk als zelfstandig muzikant, artiest of docent aan het werk bent, worden je activiteiten gezien als zakelijk. Dit is niet verzekerd op een gewone particuliere aansprakelijkheidsverzekering en helaas blijken veel mensen hier niet van op de hoogte te zijn. Met de Combi Aansprakelijkheidsverzekering biedt de Ntb zijn leden een unieke verzekering tegen een zeer scherpe premie.

Ntb-Doorlopende Reisverzekering

Ook tijdens optredens in het buitenland wil je goed verzekerd zijn. De speciale Ntb-polissen bieden ook dekking in het buitenland. Dit geldt natuurlijk ook voor de doorlopende reisverzekering. Treed je in het buitenland op, dan is dat een zakelijke activiteit die meeverzekerd moet zijn. Bij de Ntb-Doorlopende Reisverzekering is dit het geval.

Exclusiviteit...

Deze speciale verzekeringen maken onderdeel uit van de Ntb-polis. Die wordt exclusief

aangeboden aan de leden van de Ntb. Nog een belangrijke reden om lid te zijn van de Ntb. Een standaard particulier verzekeringspakket biedt dekking wanneer het om een privé-aangelegenheid gaat. Maar juist de leden van de Ntb nemen hun kostbare instrumenten mee naar optredens en lopen aansprakelijkheidsrisico's bij hun optredens. Het optreden is een zakelijke activiteit en je verzekering dient hierop toegesneden te zijn. De Ntb-polis biedt dus speciale verzekeringsoplossingen voor speciale mensen. Maar ook de standaardverzekeringen kun je afsluiten via de Ntb. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de brand-inboedelverzekering, brand-opstalverzekering of autoverzekering. Bij al deze producten biedt de Ntb-polis een uitstekende dekking en hoge ledenkortingen.

Simpel regelen...

Via de verzekeringssite voor de leden van de Ntb zijn de verzekeringen eenvoudig aan te vragen. Als Ntb-lid kun je inloggen op het besloten leden gedeelte van de Ntb-site www.ntb.nl, waar je meteen verzekeringen kunt afsluiten.

Je kunt ook ntb@vdroest.nl mailen voor informatie over de verzekeringen.

Speciale verzekeringssite

Alle informatie over het Ntb-verzekeringspakket kunt u vinden op de speciaal ingerichte internetsite. Hier kunt u tevens één of meerdere offertes aanvragen.

Deze site is te bereiken via de ledenservice van de Ntb-site (www.ntb.nl). Ook via email: ntb@vdroest.nl kunt u aanvragen indienen of contact opnemen.

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Het Ntb-pakket:

- Instrumentenverzekering
- Aansprakelijkheidsverzekering
- Aansprakelijkheidsverzekering-Combi
- Doorlopende Reisverzekering
- Inboedelverzekering
- Uitvaartverzekering
- Autoverzekering
- Opstalverzekering
- Zorgverzekering

Wij weten wat er speelt!

Word nu lid!

www.ntb.nl of bel: 020 620 31 31

Wat heb je aan de Ntb?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb is dé vakorganisatie voor musici

